

เขตการใช้ที่ดิน

ตำบลท่าหลวง

อำเภอท่าหลวง

จังหวัดลพบุรี

เอกสารวิชาการเลขที่ 4(0701)/03/53 สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 ปทุมธานี
กันยายน 2553 กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	I
สารบัญตาราง	III
สารบัญรูป	VI
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 สถานที่ ระยะเวลา และผู้ดำเนินการ	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินการ	1-2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1-2
บทที่ 2 สภาพทั่วไปของพื้นที่	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 สภาพภูมิประเทศ	2-1
2.3 สภาพภูมิอากาศ	2-3
2.4 สภาพสังคมและการรวมกลุ่มเกษตรกร	2-6
2.5 สภาพเศรษฐกิจ	2-6
บทที่ 3 สถานภาพทรัพยากร	3-1
3.1 ทรัพยากรที่ดิน และการใช้ที่ดิน	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-6
3.3 ทรัพยากรป่าไม้	3-6
3.4 สภาพการใช้ที่ดิน	3-6
บทที่ 4 การประเมินคุณภาพที่ดิน	4-1
4.1 คุณภาพที่ดินที่นำมาประเมิน	4-1
4.2 การจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดิน	4-2
บทที่ 5 ศักยภาพของพื้นที่ ปัญหา ความต้องการและทัศนคติของเกษตรกร	5-1
5.1 ทัศนคติของเกษตรกรด้านการใช้และพัฒนาที่ดิน	5-1
5.2 ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร	5-7

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3 ศักยภาพของพื้นที่	5-9
5.4 ข้อเสนอ/กลยุทธ์เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา	5-15
บทที่ 6 เขตการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-1
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดลพบุรี (ปี พ.ศ. 2543-2552)	2-5
ตารางที่ 3-1 สมบัติทางกายภาพและเคมีของดินตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี	3-5
ตารางที่ 3-2 สภาพการใช้ที่ดินตามประเภทต่างๆ ในปัจจุบันตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี	3-7
ตารางที่ 4-1 <u>ซึ้น</u> ความเหมาะสมเล็กน้อยของที่ดินตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี	4-3
ตารางที่ 4-3 <u>ซึ้น</u> ความเหมาะสมปานกลาง (S2) ของที่ดินแต่ละประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี	4-4
ตารางที่ 4-4 <u>ซึ้น</u> ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) ของที่ดินแต่ละประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี	4-5
ตารางที่ 5-1 ทศนคติด้านการใช้ที่ดินและการพัฒนาที่ดินของเกษตรกรตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี	5-2
ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดินตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี	6-6

สารบัญรูป

		หน้า
รูปที่ 2-1	แผนที่ขอบเขตการปกครองตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี	2-2
รูปที่ 2-2	สมุดของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2543-2552	2-5
รูปที่ 3-1	แผนที่สถานภาพทรัพยากรที่ดิน/หน่วยที่ดินตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี	3-4
รูปที่ 3-2	สัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี	3-7
รูปที่ 3-3	แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี	3-9
กราฟที่ 5-1	ปัญหาในการประกอบอาชีพการเกษตร	5-8
กราฟที่ 5-2	ปัญหาด้านการครองชีพและด้านอื่นๆ	5-8
กราฟที่ 5-3	ความต้องการความช่วยเหลือและส่งเสริมจากราชการ	5-9
รูปที่ 6-1	แผนที่เขตการใช้ที่ดินตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี	6-7

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยได้นำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ในการพัฒนาประเทศ โดยขาดการจัดการอย่างมีระบบเป็นผลให้ทรัพยากรธรรมชาติเกิดความเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาทั้งทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และกิจการบริการอื่นๆ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติไปอย่างฟุ่มเฟือย โดยขาดการบริหารจัดการอย่างเหมาะสมเป็นเหตุให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งเป็นการทำลายแหล่งต้นน้ำลำธารโดยตรงจนก่อให้เกิดความไม่สมดุลตามธรรมชาติ ซึ่งส่งผลให้เกิดภาวะน้ำท่วม ภัยแล้งหรือแผ่นดินถล่มและยังส่งผลให้เกิดปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทรัพยากรดินและทรัพยากรน้ำอย่างรุนแรงอันก่อให้เกิดผลเสียหายต่อความเป็นอยู่ของประชากรและระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ดังนั้นกรมพัฒนาที่ดิน โดยสำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดินจึงได้จัดทำเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาจากข้อมูลสภาพพื้นที่ ความต้องการของชุมชน แนวนโยบายด้านการเกษตรของรัฐและท้องถิ่นในระดับต่างๆ นำมาวิเคราะห์กำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล แล้วนำเสนอผลรายงานประกอบแผนที่ขนาดมาตราส่วน 1 : 25,000 พร้อมข้อเสนอแนะด้านการจัดการที่ดิน

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 กำหนดเขตการใช้ที่ดินทางการเกษตร พร้อมทั้งจัดทำแผนที่และรายงานเพื่อเสนอแนะแนวทางการใช้ที่ดิน เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในตำบล

1.2.2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

1.3 สถานที่ ระยะเวลา และผู้ดำเนินงาน

1.3.1 สถานที่ดำเนินงาน พื้นที่ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

1.3.2 ระยะเวลาดำเนินงาน ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2552 – 30 กันยายน 2553

1.3.3 ผู้ดำเนินงาน กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพ จากฐานข้อมูลแผนที่ขนาดมาตราส่วน 1 : 25,000 อาทิ ข้อมูลดินและสภาพการใช้ที่ดิน พร้อมทั้งข้อมูล ด้านป่าไม้ตามกฎหมาย ชลประทาน ปฎิรูปที่ดินและ ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ เป็นต้น ตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการประเมินความเหมาะสมของที่ดินด้านการเกษตร

1.4.2 ศึกษาวิเคราะห์ด้านนโยบายการใช้ที่ดินทั้งในระดับชาติ ระดับกระทรวง ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น

1.4.3 นำเสนอขั้นตอนการดำเนินงานและรูปแบบของการกำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล ให้กับส่วนราชการในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงเกษตรกรและหมอดินอาสาในพื้นที่พร้อมรับฟังข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงข้อมูลให้มีความสมบูรณ์

1.4.4 สสำรวจทัศนคติ ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อนำมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดในการพัฒนาด้านเกษตรกรรม โดยนำมาประมวลผลร่วมกับข้อมูลในข้อ 1.4.1

1.4.5 กำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล พร้อมข้อเสนอแนะด้านการจัดการทรัพยากรในพื้นที่

1.4.6 จัดทำรายงานเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล พร้อมข้อเสนอแนะ ประกอบกับแผนที่ขนาดมาตราส่วน 1 : 25,000

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 เป็นแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติระดับตำบลอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยคำนึงถึงแนวนโยบายของรัฐในระดับต่างๆ

1.5.2 เขตการใช้ที่ดินระดับตำบล สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลในการพิจารณากำหนดเป้าหมายการพัฒนาด้านเกษตรกรรมระดับตำบล เพื่อเพิ่มผลผลิต และการใช้ทรัพยากรที่ดินอย่างยั่งยืน

บทที่ 2

สภาพทั่วไปของพื้นที่

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ที่ตั้ง

ตำบลท่าหลวง ตั้งอยู่ทางส่วนกลางของอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี (รูปที่ 2-1)

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลท่าดินดำ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลแก่งผักกูดและตำบลทะเลวังวัด อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลหนองผักแว่นและตำบลชัยจำปา อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลชัยบาดาลและตำบลมะกอกหวาน อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

ตำบลท่าหลวง มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 57,731 ไร่ หรือประมาณ 92.370 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้านดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านท่าตะโก

หมู่ที่ 6 บ้านพุงสา

หมู่ที่ 2 บ้านบ่อคู

หมู่ที่ 7 บ้านสะพานสี่

หมู่ที่ 3 บ้านท่าหลวง

หมู่ที่ 8 บ้านดอนเจริญ

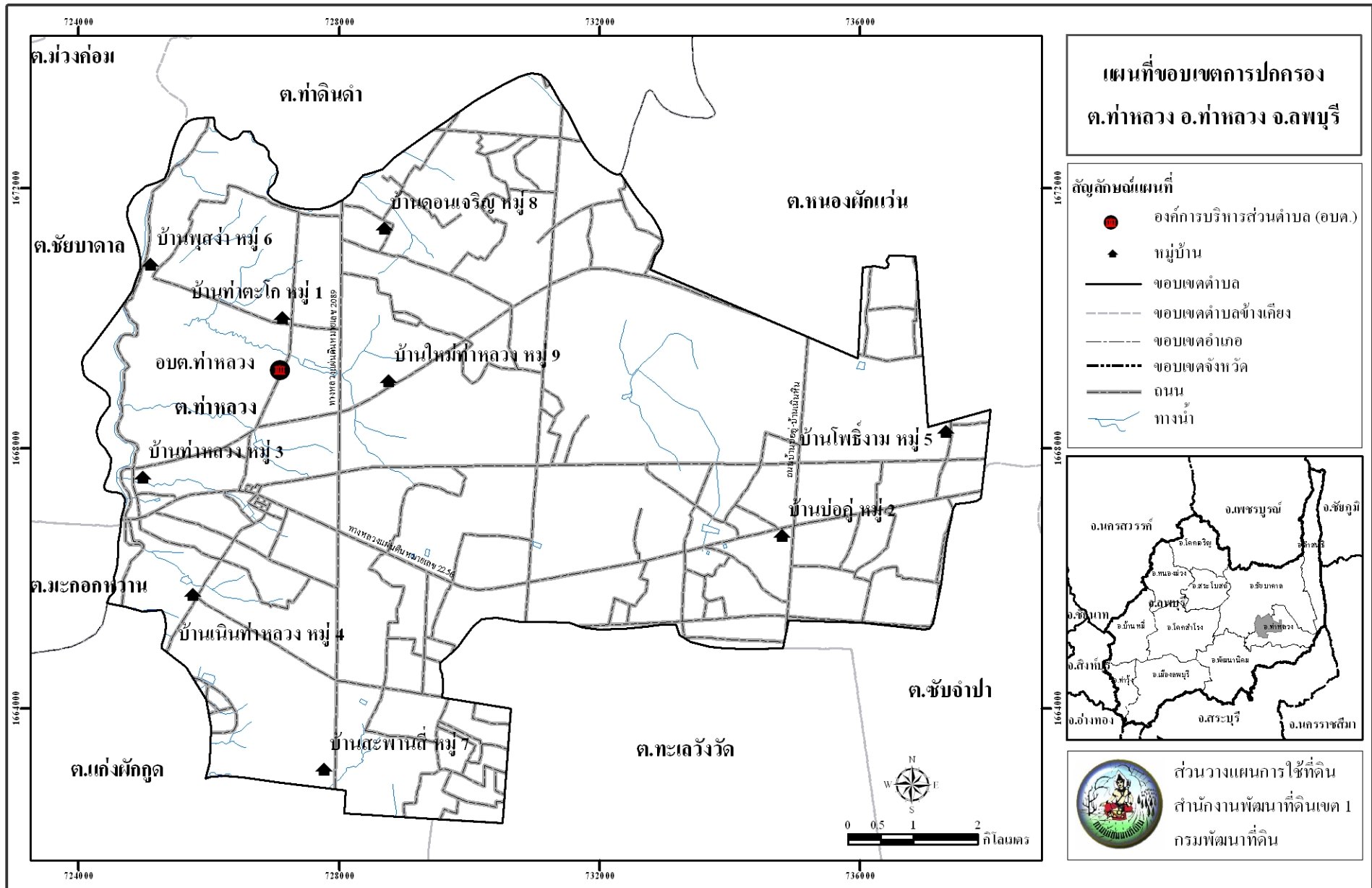
หมู่ที่ 4 บ้านเนินท่าหลวง

หมู่ที่ 9 บ้านใหม่ท่าหลวง

หมู่ที่ 5 บ้านโพธิ์งาม

2.2 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ราบเรียบ พื้นที่ที่มีความลาดเทเล็กน้อยจากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตก มีอ่างเก็บน้ำเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์อยู่ทางด้านทิศตะวันตกของตำบล ความสูงของพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 71-113 เมตร เนื้อที่ระดับทะเลปานกลาง

รูปที่ 2-1 แผนที่เขตการปกครอง ตำบลท่าหลวง อำเภوتاหลวง จังหวัดลพบุรี

2.3 สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี จัดอยู่ในภูมิอากาศแบบร้อนชื้นสลับแห้ง (tropical wet and dry climate) ตามการจำแนกภูมิอากาศตามแบบของ KOPPEN (KOPPEN's classification) ในเขตนี้จะมีฤดูฝนและฤดูแล้งแตกต่างกันอย่างชัดเจน สามารถแบ่งได้ 3 ฤดู คือ ฤดูร้อนเริ่ม ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ฤดูฝน เริ่มประมาณเดือนพฤษภาคมถึงกันยายน โดยฤดูนี้จะมีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมชื้นพัดปกคลุม ทำให้ฝนตกแพร่กระจายตามร่องมรสุมประกอบกับร่องความกดอากาศต่ำ(depression) พาดผ่านทางทิศตะวันออกทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกชุก โดยเฉพาะในเดือนกันยายนอากาศจะชุ่มชื้น ส่วนฤดูหนาว เริ่มประมาณเดือนตุลาคมถึงมกราคม โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศจะหนาวเย็นสลับกับอากาศร้อน

จากสถิติภูมิอากาศของสถานีอุตุนิยมวิทยาบัวชุม อำเภอชัยบาดาล ในรอบ 10 ปี (พ.ศ. 2544-2551) สามารถสรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

2.3.1 ปริมาณน้ำฝน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 1,096.26 มิลลิเมตร เดือนที่มีปริมาณฝนตกเฉลี่ยสูงสุด คือ เดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 247.49 มิลลิเมตร เดือนที่มีปริมาณฝนตกเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เดือนมกราคม มีปริมาณฝนเฉลี่ย 1.07 มิลลิเมตร ลักษณะการตกของฝนพบว่าฝนจะเริ่มตกมากขึ้นตั้งแต่กลางเดือนเมษายนและจะตกมากที่สุดในเดือนกันยายน จากนั้นปริมาณฝนจะค่อยๆ ลดลงจนถึงปลายเดือนตุลาคม

2.3.2 อุณหภูมิ มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27.91 องศาเซลเซียส เดือนเมษายน มีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 40.20 องศาเซลเซียส และเดือนมกราคม มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 13.40 องศาเซลเซียส

2.3.3 ความชื้นสัมพัทธ์ ปริมาณความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี 73.00 เปอร์เซ็นต์ โดยที่เดือนกันยายนมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุด 81.00 เปอร์เซ็นต์ และเดือนกุมภาพันธ์มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่ำสุด ประมาณ 64.00 เปอร์เซ็นต์

2.3.4 การวิเคราะห์ช่วงฤดูเพาะปลูก เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเพาะปลูก โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำฝนรายเดือนเฉลี่ย และค่าศักยภาพการระเหยน้ำของพืชรายเดือนเฉลี่ย (Evapotranspiration : ETo) ซึ่งคำนวณได้ด้วยโปรแกรม Cropwat (Version 8.0) เมื่อนำมาสร้างกราฟเพื่อหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืช โดยพิจารณาจากระยะเวลาช่วงที่เส้นปริมาณน้ำฝนอยู่เหนือเส้น 0.5 ของค่าศักยภาพการคายระเหยน้ำ(0.5 ETo) ซึ่งสามารถนำมาหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืชของ ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ได้ดังนี้

1.) ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการเพาะปลูก จะอยู่ในช่วงกลางเดือนเมษายน (ปริมาณน้ำฝนสูงกว่าครึ่งหนึ่งของศักยภาพการคายระเหยน้ำ) จนกระทั่งถึงปลายเดือนตุลาคม (ปริมาณน้ำฝนต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของศักยภาพการคายระเหยน้ำ) และช่วงระหว่างกลางเดือนกรกฎาคมถึงต้นเดือนตุลาคม จะมีฝนตกมากจนทำให้มีปริมาณน้ำมากเกินไปจนเกิดความต้องการของพืช (ปริมาณน้ำฝนสูงกว่าศักยภาพการคายระเหยน้ำ)

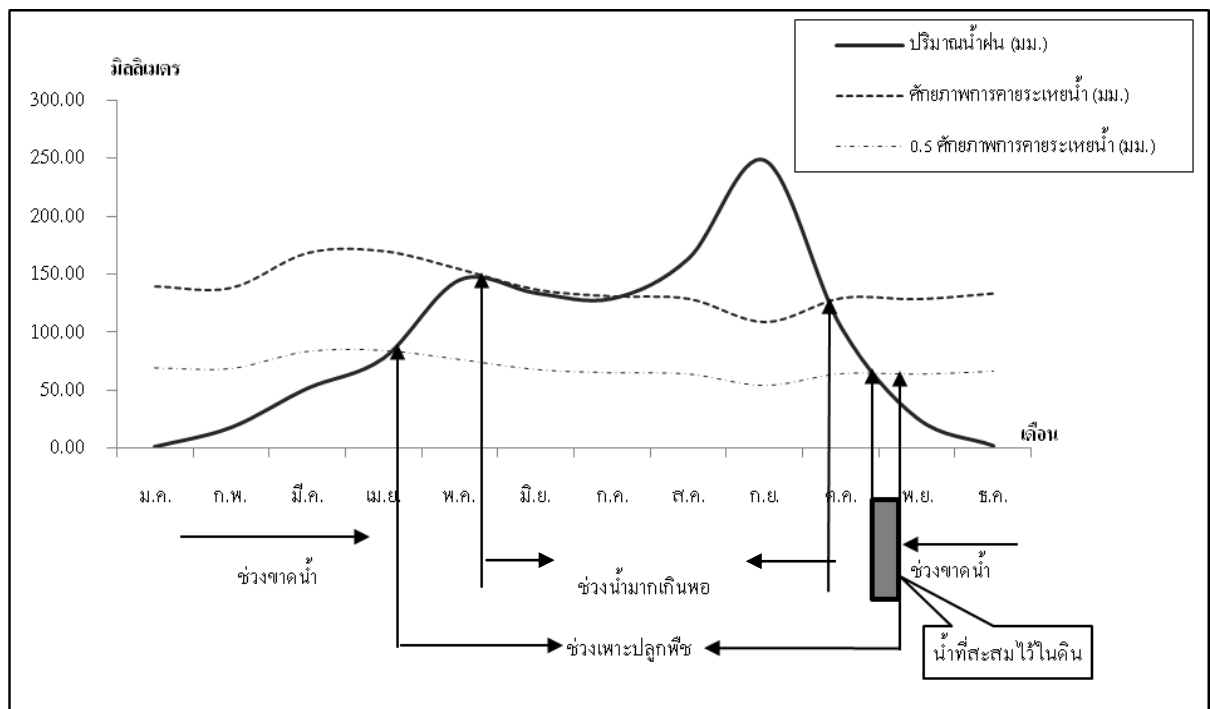
2.) ช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งจะมีปริมาณน้ำฝนและการกระจายน้อยหรือไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช ซึ่งจะอยู่ในช่วงปลายเดือนตุลาคมถึงปลายเดือนเมษายนของทุกปี

ตารางที่ 1 สถิติข้อมูลภูมิอากาศ จังหวัดลพบุรี (สถานีอุตุนิยมวิทยาบัวชุม อำเภอชัยบาดาล)

เดือน	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	ปริมาณฝนที่เป็นประโยชน์(มม.)	อุณหภูมิสูงสุด(°ซ)	อุณหภูมิต่ำสุด(°ซ)	ความยาวนานแสงแดด (ชม./วัน)	ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ความเร็วลม (กม./วัน)	การคายระเหยน้ำ(มม.)*
ม.ค.	1.07	1.10	36.00	13.40	8.50	65	1.60	139.19
ก.พ.	17.68	17.20	38.10	16.00	8.60	64	1.40	138.04
มี.ค.	51.26	47.10	39.70	19.10	8.20	65	1.40	167.71
เม.ย.	77.27	67.70	40.20	22.20	8.70	69	1.10	169.20
พ.ค.	144.70	111.20	38.20	22.60	7.40	78	0.90	153.76
มิ.ย.	133.37	104.90	36.70	22.90	6.40	78	1.00	136.50
ก.ค.	128.61	102.10	36.40	22.90	5.50	79	0.90	130.82
ส.ค.	163.02	120.50	36.10	22.80	5.20	81	0.80	128.65
ก.ย.	247.49	149.50	31.40	20.10	5.50	76	0.50	108.90
ต.ค.	104.22	86.80	34.90	21.20	7.30	80	1.00	129.27
พ.ย.	25.67	24.60	35.10	15.30	8.30	73	1.40	128.40
ธ.ค.	1.90	1.90	34.60	13.90	8.50	67	1.70	133.30
รวม	1096.26	834.60		-	-	-	-	1663.74
เฉลี่ย	-	-	36.45	19.37	7.3	73.00	1.10	-

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี กรมอุตุนิยมวิทยา (2552)

หมายเหตุ : *จากการคำนวณด้วยโปรแกรม CROPWAT

รูปที่ 2 สมดุลของน้ำในดินเพื่อการเกษตร จังหวัดลพบุรี (สถานีอุตุนิยมวิทยาบัวชุม อำเภอชัยบาดาล)

2.4 สภาพสังคมและการรวมกลุ่มเกษตรกร

สภาพสังคมและการรวมกลุ่มเกษตรกรตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง ได้จากการศึกษาข้อมูลทุกขุม เอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน(กรมการปกครอง) ผลการสำรวจข้อมูลระดับหมู่บ้าน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ) แผนพัฒนาการเกษตรตำบล (ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลท่าหลวง) และแผนพัฒนาสามปี (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง) และ(เทศบาลตำบลท่าหลวง)เป็นต้น ได้ผลการศึกษาดังนี้

2.4.1 สภาพทางสังคม

ตำบลท่าหลวง มีพื้นที่ในเขตและนอกเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง มีหมู่บ้าน 9 หมู่บ้าน คือหมู่ที่ 1,2,5,6,7 และ 8 เต็มทั้งหมู่บ้าน และในเขตเทศบาล คือหมู่ที่ 3,4 และ 9 บางส่วน มีประชากรรวมทั้งสิ้น 8,838 คน เป็นชาย 4,420 คนและเป็นหญิง 4,418 คน จำนวนบ้าน 3,250 หลังคาเรือน จำนวนประชากรเฉลี่ย 3 คนต่อหลังคาเรือน (รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน กรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 95.68 คนต่อตารางกิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีประเพณีการทำบุญตามพระพุทธศาสนาในเดือนต่างๆ ที่สืบสานต่อเนื่องกันมา มีความเป็นอยู่แบบเครือญาติผูกพันและพึ่งพาอาศัยกันให้ความเคารพนับถือพระสงฆ์ ผู้อาวุโสและผู้เฒ่าชรา

2.4.2 การรวมกลุ่มเพื่อการประกอบอาชีพของเกษตรกร

สถาบันเกษตรกร มีการรวมกลุ่มเพื่อการประกอบอาชีพอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการในตำบลท่าหลวง มีการรวมกลุ่มหลายรูปแบบ ได้แก่ กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายสำหรับรถยนต์ (ระดับ 3 ดาว) กลุ่มอาชีพชุมชนม.3 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรโพธิ์งาม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอ้อย วิสาหกิจชุมชนกลุ่มมันต์หลังการเกษตร วิสาหกิจชุมชนวงกบเฟอร์นิเจอร์ท่าหลวง

2.5 สภาพเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของตำบลท่าหลวง ได้จากการศึกษาข้อมูลทุกขุม เอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกับหัวข้อ 2.4 ได้ผลการศึกษาดังนี้

2.5.1 การประกอบอาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 70.00 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 20.00 ไร่ต่อครัวเรือนและมีแรงงานภาคเกษตรเฉลี่ย 2 คนต่อครัวเรือน อาชีพรองลงมาเป็นการค้าขาย รับจ้าง รับราชการและอื่นๆ การถือครองที่ดิน ส่วนใหญ่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและบางส่วนเช่าที่ดินทำกินเพิ่ม โดยมีเอกสารสิทธิ์ที่ดินเป็น โฉนด ส.ป.ก. ภบท 5 นส.3ก

2.5.2 การผลิตทางการเกษตร

พืช เกษตรกรนิยมปลูก ได้แก่ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

- ผลผลิตอ้อยโรงงาน ปีการผลิต 2552/53 เฉลี่ย 11.00 ตันต่อไร่
- ผลผลิตมันสำปะหลัง ปีการผลิต 2552/53 เฉลี่ย 5,500 กิโลกรัมต่อไร่
- ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีการผลิต 2552/53 เฉลี่ย 850 กิโลกรัมต่อไร่

ปศุสัตว์ จากข้อมูลของปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี (ปี 2552) มีเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อเสริมรายได้ในครัวเรือน เช่น ไก่พันธุ์ โคเนื้อ โคนม เป็ด สุกรและแพะ

2.5.3 ต้นทุนการผลิต

อ้อยโรงงาน ต้นทุนการผลิต 11,000 บาทต่อไร่ ราคาผลผลิต 900 บาทต่อตัน

มันสำปะหลัง ต้นทุนการผลิต 8,000 บาทต่อไร่ ราคาผลผลิต 1.90 บาทต่อกิโลกรัม

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นทุนการผลิต 2,750 บาทต่อไร่ ราคาผลผลิต 4.95 บาทต่อกิโลกรัม

2.5.4 การอุตสาหกรรม

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลพบุรีรายงานว่า พ.ศ. 2551 มีโรงงานอุตสาหกรรมประเภท 3 ตั้งอยู่ในตำบลทั้งสิ้น 4 โรง จำแนกได้ดังนี้ โรงผลิตแป้งมันสำปะหลังและแป้งมันตัดแปลง 1 แห่ง โรงผลิตมันเส้น 1 แห่ง โรงผลิตเมล็ดพืช โดยคัดแยกทำความสะอาด 1 แห่ง โรงผลิตเมล็ดพืชทุกชนิด 1 แห่ง

2.5.5 รายได้ รายจ่ายและแหล่งสินเชื่อ

รายได้ จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ปี 2552 (จปฐ.) โดยเฉลี่ยร้อยละ 70.00 ของครัวเรือนทั้งหมด มีคนในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 23,000 บาทต่อคนต่อปี

แหล่งสินเชื่อ เกษตรกรใช้บริการสินเชื่อจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส) สหกรณ์การเกษตร กองทุนหมู่บ้าน ธนาคารพาณิชย์และเอกชน เป็นต้น

2.5.6 โครงสร้างพื้นฐาน

1) สาธารณูปโภค ได้แก่

(1) ไฟฟ้า มีไฟฟ้าทุกหมู่บ้าน

(2) ประปา มีประปาทุกหมู่บ้าน

(3) การโทรคมนาคม มีโทรศัพท์สาธารณะ 12 แห่ง ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 1 แห่ง

2) สถานบริการสาธารณะและสถานที่ราชการ ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2 แห่ง วัด 2 แห่ง ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 1 แห่ง สถานีอนามัยประจำตำบล 1 แห่งและที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล 1 แห่ง และเทศบาลตำบลท่าหลวง 1 แห่ง เป็นต้น

บทที่ 3

สถานภาพทรัพยากร

3.1 ทรัพยากรที่ดินและการใช้ที่ดิน

3.1.1 สถานภาพของทรัพยากรที่ดินในปัจจุบัน

จากการศึกษาสถานภาพของทรัพยากรที่ดินในปัจจุบันที่ใช้ในการเกษตรของ ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี อาศัยจากการรายงานสำรวจดินเพื่อการเกษตรแบบ ค่อนข้างละเอียด มาตราส่วน 1:25,000 ของจังหวัดลพบุรี โดยสำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน จัดทำลักษณะและสมบัติทางกายภาพและเคมีที่สำคัญ เช่น เนื้อดิน การระบายน้ำของดิน ปฏิกริยาดิน เป็นต้น เพื่อแสดงให้เห็นคุณภาพที่ดินและนำไปใช้ในการจัดความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืช เศรษฐกิจต่อไป ดังแสดงในรูปที่ 3.1 และตารางที่ 3.1 ซึ่งสามารถบรรยายพอสังเขปได้ดังนี้

1) **กลุ่มดินเหนียวลึกมาก** (กลุ่มชุดดินที่ 4) เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอน ลำน้ำ ในบริเวณที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ ที่อาจได้รับอิทธิพลจากการท่วมของน้ำจากแม่น้ำได้ มีน้ำ แชะงในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำเร็วหรือค่อนข้างเร็ว มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว หรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหงเป็นร่องในฤดูแล้ง และอาจมีรอยอุ้ดลงในดิน ดินบนมีสี ดำหรือเทาเข้ม ดินล่างมีสีเทาน้ำตาล น้ำตาลอ่อนหรือเทาปนเขียวมะกอก มีจุดประสีน้ำตาลปน เหลือง สีเหลือง สีน้ำตาลแก่ หรือสีแดง อาจพบก้อนปูน หรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและ แมงกานีสในชั้นดินล่าง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึง เป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.5-6.5 แต่ถ้าดินมีก้อนปูน ปะปนจะมีปฏิกริยา ค่อนข้างเป็นกลางหรือด่างปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 7.0-8.0 ปัจจุบันพื้นที่ บริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้ทำนา ประกอบด้วย กลุ่มชุดดินที่ 4 ที่มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ประมาณ 8,862 ไร่ หรือร้อยละ 15.35 ของพื้นที่ตำบล

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ การไถพรวนยาก ชาวอาจเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ ในระยะที่ฝนทิ้งชวงนาน สำหรับพืชที่ไม่ชอบ น้ำจะได้รับความเสียหายจากน้ำท่วมขังในช่วงฤดูฝน

2) **กลุ่มดินเหนียวลึกมากสีดำ** (กลุ่มชุดดินที่ 28) เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ หรือเกิดจาก การสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินต้นกำเนิดพวก หินบะซอลต์ หรือหินแอนดีไซต์ บริเวณใกล้กับเขาหินปูนหรือหินภูเขาไฟ มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ

ถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด การระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เป็นดินเหนียวจัดลึกมากที่มีหน้าดินสีดำหนา มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึกในฤดูแล้ง หรือมีรอยอุ้มน้ำในชั้นดิน มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว สีดำหนา มีเนื้อดินล่างเป็นดินเหนียว สีเทาเข้มหรือสีน้ำตาล ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงสูง ปฏิกริยาของดินส่วนใหญ่เป็นกลางถึงเป็นด่างจัด มีค่าความเป็นกรดต่างประมาณ 7.0-8.5 และอาจพบจุดประสีเล็กน้อยหรือชั้นปูนมาร์ลหรือเม็ดปูน ที่อยู่ลึกมากกว่า 100 ซม. จากผิวดิน ปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ชนิดต่างๆ โดยเฉพาะอ้อย ประกอบด้วย กลุ่มชุดดินที่ 28 ที่มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ 12,126 ไร่ หรือร้อยละ 21.00 ของพื้นที่ตำบล

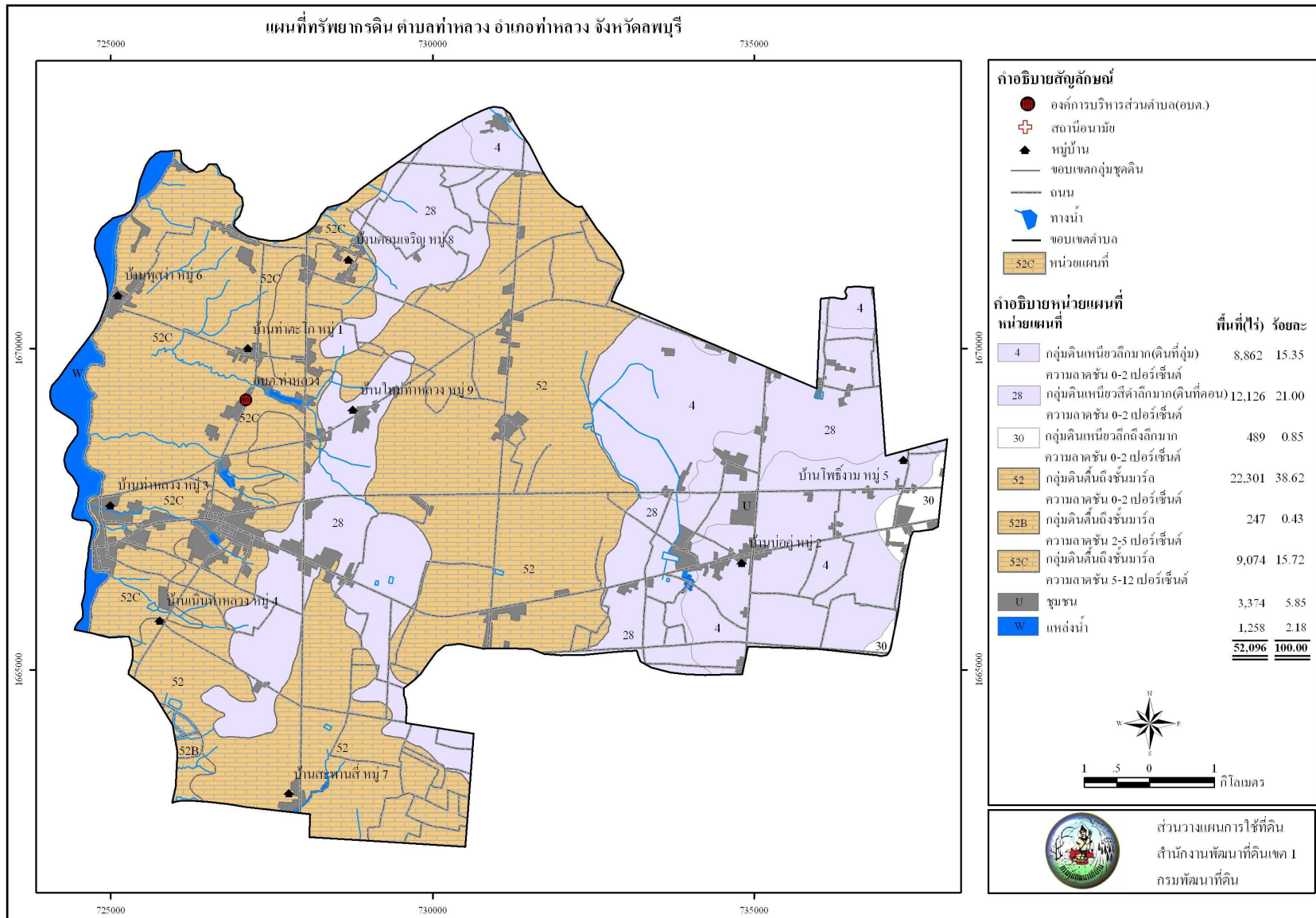
ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดินเหนียวจัด แตกกระแหงกว้างและลึก ดินแห้งแข็ง ดินเปียกเหนียวมาก ไถพรวนยากและขาดแคลนน้ำ

3) **กลุ่มดินเหนียวลึกถึงลึกมาก** (กลุ่มชุดดินที่ 30) เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังของวัตถุดิบกำเนิดดินพวกหินเนื้อละเอียด เป็นดินลึกมากที่มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว สีดินเป็นสีแดง มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.5-6.5 ปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้ปลูกอ้อย ประกอบด้วย กลุ่มชุดดินที่ 30 ที่มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ 489 ไร่ หรือร้อยละ 0.85 ของพื้นที่ตำบล

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงจะง่ายต่อการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน และขาดแคลนน้ำ

4) **กลุ่มดินต้นถึงชั้นมาร์ล** (กลุ่มชุดดินที่ 52, 52B และ 52C) เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากตะกอนลำน้ำทับถมบนชั้นปูนหรือมาร์ล พบบริเวณที่พื้นที่เขาหินปูน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี เป็นดินเหนียวต้นถึงชั้นมาร์ลหรือก้อนปูน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินเหนียว สีดำ มีเนื้อดินล่างเป็นดินเหนียว สีดำ ปนเม็ดปูน และดินล่างชั้นถัดไปเป็นชั้นมาร์ลหรือเม็ดปูน พบภายในความลึก 50 ซม. จากผิวดิน ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงสูง ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงด่างปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 7.0-8.5 ปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้ปลูกอ้อยและพืชไร่ ชนิดต่างๆ ประกอบด้วย กลุ่มชุดดินที่ 52 ที่มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ 22,301 ไร่ หรือร้อยละ 38.62 ของพื้นที่ตำบล กลุ่มชุดดินที่ 52B ที่มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ 247 ไร่ หรือร้อยละ 0.43 ของพื้นที่ตำบล และกลุ่มชุดดินที่ 52C ที่มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ 9,074 ไร่ หรือร้อยละ 15.72 ของพื้นที่ตำบล

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดินชั้นถึงชั้นปูนมาร์ลหรือก้อนปูน ดินแห้งแข็ง ถ้าดิน
เปียกจะเหนียวทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และดินเป็นด่างจัด

รูปที่ 3-1 แผนที่ทรัพยากรดิน ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ตารางที่ 3-1 สมบัติทางกายภาพและเคมีของดิน ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

หน่วย ที่ดิน	เนื้อดิน		การระบาย น้ำ	ระดับความ อุดม สมบูรณ์	ความ ลาด ชัน%	ระดับ CEC%	ระดับ BS%	pH		ระดับกอนหิน (ชม.)		ความลึก (ชม.)	สภาพพื้นที่	เนื้อที่	
	บน	ล่าง						บน	ล่าง	บน	ล่าง			ไร่	ร้อยละ
4	เหนียว	เหนียว	เลวมาก	ปานกลาง	0-2	สูง	สูง	5.0-6.0	6.0-7.0	-	-	>150	ค่อนข้างราบเรียบ	8,862	15.35
28	เหนียว	เหนียว	ดีปาน กลาง-ดี	ปานกลาง	0-2	ปาน กลาง	สูง	6.5-7.0	7.0-8.5	-	-	>150	ค่อนข้างราบเรียบ	12,126	21.00
30	เหนียว	เหนียว	ดี	ปานกลาง	0-2	ปาน กลาง	ปาน กลาง	5.0-5.5	5.5-6.0	-	-	>150	ค่อนข้างราบเรียบ	489	0.85
52	เหนียว	เหนียวปนกรวด	ดี	สูง	0-2	สูง	สูง	6.0-7.0	7.0-8.5	-	35-60	0-50	ค่อนข้างราบเรียบ	22,301	38.62
52B	เหนียว	เหนียวปนกรวด	ดี	สูง	2-5	สูง	สูง	6.0-7.0	7.0-8.5	-	35-60	0-50	ลูกคลื่นลอนลาด เล็กน้อย	247	0.43
52C	เหนียว	เหนียวปนกรวด	ดี	สูง	5-12	สูง	สูง	6.0-7.0	7.0-8.5	-	35-60	0-50	ลูกคลื่นลอนลาด	9,074	15.72
U	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ชุมชน	3,374	5.85
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	แหล่งน้ำ	1,258	2.18
รวม														57,731	100.00

ที่มา : สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1

กรมพัฒนาที่ดิน

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำป่าสัก

3.2.2 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญได้แก่ เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำตื้น บ่อบาดาล สระน้ำและระบบประปาหมู่บ้านเพื่อใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภค

3.3 ทรัพยากรป่าไม้

จากข้อมูลแผนที่เขตป่าไม้ถาวรของกรมพัฒนาที่ดิน และแผนที่เขตป่าสงวนแห่งชาติของกรมป่าไม้เพื่อแสดงพื้นที่ป่าตามกฎหมาย พบว่าตำบลท่าหลวง มีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จำนวน 1,559 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.70 ของพื้นที่ตำบล และพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติชัยบาดาล จำนวน 51,567 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 89.32 ของพื้นที่ตำบล โดยพื้นที่บางส่วนของป่าสงวนแห่งชาตินี้ เป็นเขตป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ จำนวน 256 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.44 ของพื้นที่ตำบล และมีพื้นที่บางส่วนเป็นเขตป่าไม้เพื่อเศรษฐกิจ จำนวน 51,311 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 88.88 ของพื้นที่ตำบล และจากข้อมูลแผนที่การใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน ปี 2551 พบว่า ในปัจจุบันพื้นที่ตำบลท่าหลวง ไม่มีสภาพเป็นป่าไม้อยู่เลย

หมายเหตุ : จากการวิเคราะห์แผนที่มาตราส่วน 1:50,000 โดยวิธีซ้อนทับด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

3.4 สภาพการใช้ที่ดิน

จากการสำรวจการใช้ประโยชน์ที่ดินของ ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ใน ปี พ.ศ. 2552 โดยส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินที่ 1 สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน พบว่า ตำบลท่าหลวง มีเนื้อที่ทั้งหมด 57,731 ไร่ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินจำแนกเป็น 4 ประเภท โดยเป็นพื้นที่ประเภทเกษตรกรรม สูงเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีเนื้อที่ 52,998 ไร่ หรือร้อยละ 91.79 ของพื้นที่ตำบล ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่อ้อยถึง 36,121 ไร่ หรือร้อยละ 62.56 รองลงมาคือ พื้นที่ประเภทชุมชนและสิ่งก่อสร้างมีเนื้อที่ 3,374 ไร่ หรือร้อยละ 5.85 ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ประเภทแหล่งน้ำ เนื้อที่ 1,258 ไร่หรือร้อยละ 2.18 ของพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นอ่างเก็บน้ำ เนื้อที่ 1,136 ไร่ หรือร้อยละ 1.97 พื้นที่ประเภทอื่นๆ จัดอยู่ในอันดับสุดท้าย มีเนื้อที่ 101 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของพื้นที่ สรุปได้ตามรูปที่ 3-2

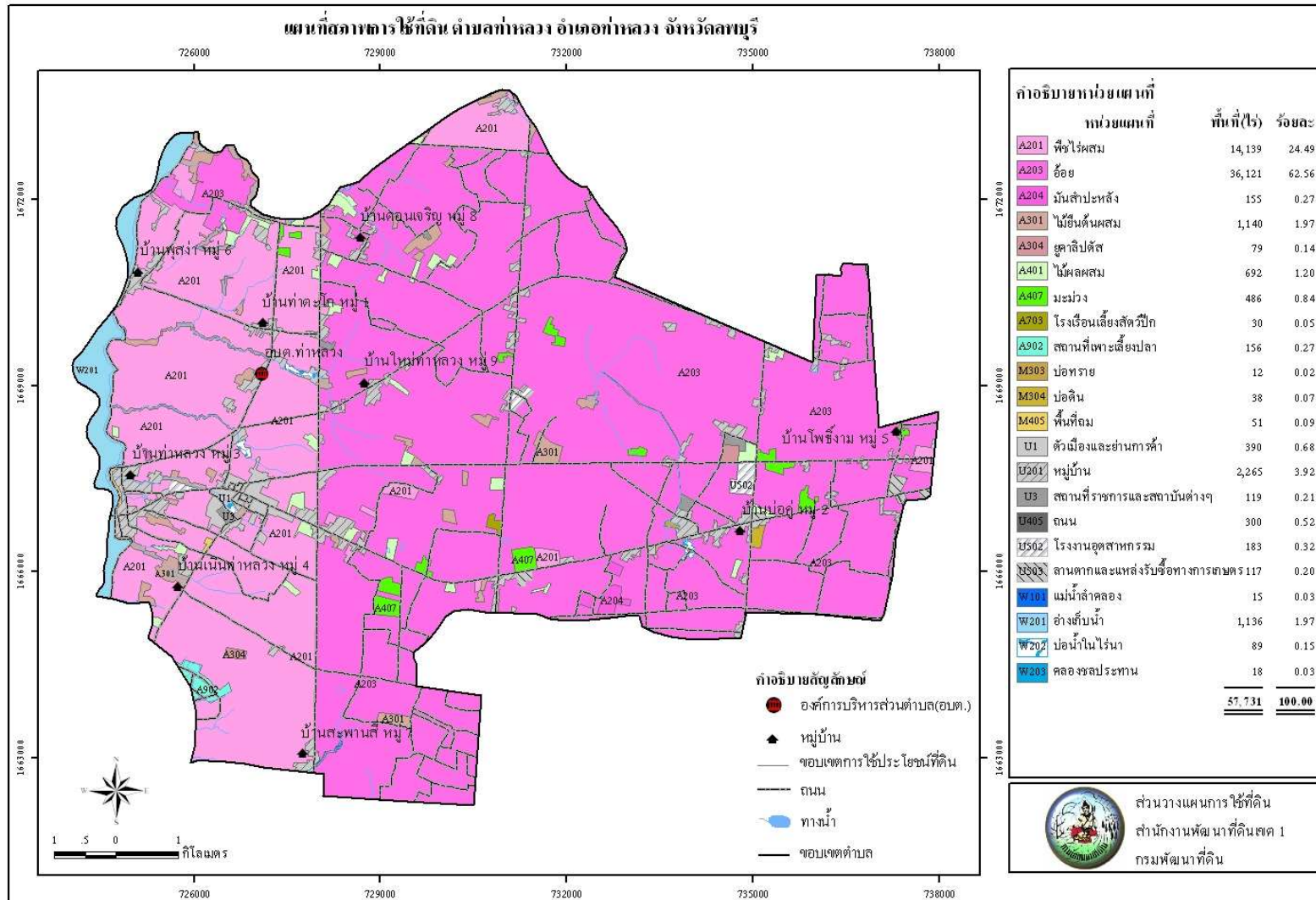

รูปที่ 3-2 สัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลท่าหลวง

ตารางที่ 3-2 สภาพการใช้ที่ดินตามประเภทต่างๆ ในปัจจุบันของตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. พื้นที่เกษตรกรรม	52,998	91.79
- อ้อย	36,121	62.56
- พืชไร่ผสม	14,139	24.49
- ไม้ยืนต้นผสม	1,140	1.97
- ไม้ผลผสม	692	1.20
- มะม่วง	486	0.84
- สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	156	0.27
- มันสำปะหลัง	155	0.27
- ยูคาลิปตัส	79	0.14
- โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	30	0.05
2. พื้นที่ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง	3,374	5.85
- หมู่บ้าน	2,265	3.92
- ตัวเมืองและย่านการค้า	390	0.68
- ถนน	300	0.52
- โรงงานอุตสาหกรรม	183	0.32
- สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ	119	0.21
- ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	117	0.20

ประเภทการใช้ที่ดิน	พื้นที่	
	ไร่	ร้อยละ
4. พื้นที่แหล่งน้ำ	1,258	2.18
- อ่างเก็บน้ำ	1,136	1.97
- บ่อน้ำในไร่นา	89	0.15
- คลองชลประทาน	18	0.03
- แม่น้ำลำคลอง	15	0.03
5. พื้นที่อื่นๆ	101	0.18
- พื้นที่ถม	51	0.09
- บ่อดิน	38	0.07
- บ่อทราย	12	0.02
รวม	57,731	100.00

รูปที่ 3-3 แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

บทที่ 4

การประเมินคุณภาพที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นการพิจารณาศักยภาพของหน่วยทรัพยากรดินต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ในระดับการจัดการที่แตกต่างกัน โดยพิจารณาจากสมบัติของดินด้านกายภาพและเคมี สถานภาพเศรษฐกิจและสังคม สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช รวมทั้งความยากง่ายในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการปลูกพืช หรือประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

4.1 คุณภาพที่ดินที่นำมาประเมิน

คุณภาพที่ดิน (Land Qualities :LQ) ที่นำมาประเมินสำหรับการปลูกพืชในระบบของ FAO Framework ได้กำหนดไว้ 25 ชนิด สำหรับในพื้นที่ตำบลนี้อาจนำคุณภาพที่ดินมาประเมินเพียงไม่กี่ชนิด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของข้อมูล ความแตกต่างของภูมิภาค และระดับความรุนแรงของคุณลักษณะดินที่มีผลต่อผลผลิตตลอดจนชนิดของพืช และความต้องการการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use Requirements : LUR) ดังนั้นคุณภาพที่ดินที่นำมาใช้มีดังนี้

- **ระบบอุณหภูมิ (Temperature regime : t)** คุณลักษณะที่ดินที่เป็นตัวแทน ได้แก่ ค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในฤดูเพาะปลูกเพราะอุณหภูมิมิอิทธิพลต่อการงอกของเมล็ด การออกดอกของพืชบางชนิดและมีส่วนสัมพันธ์กับขบวนการสังเคราะห์แสง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเจริญเติบโตของพืช

- **ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อรากพืช (Moisture availability : m)** คุณลักษณะที่ดินที่เป็นตัวแทน ได้แก่ ระยะเวลาของการท่วมขังของน้ำในฤดูฝน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปีหรือความต้องการน้ำในช่วงการเจริญเติบโตของพืช และลักษณะของเนื้อดิน ซึ่งมีผลทางอ้อมในเรื่องความจุในการอุ้มน้ำที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

- **ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (Oxygen availability : o)** คุณลักษณะที่ดินที่เป็นตัวแทน ได้แก่ สภาพการระบายน้ำของดิน ทั้งนี้พืชโดยทั่วไปรากพืชต้องการออกซิเจนในขบวนการหายใจ

- **ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (Nutrient availability : s)** คุณลักษณะที่ดินที่เป็นตัวแทน ได้แก่ ปริมาณธาตุอาหารพืชในดิน

- **สภาวะการหยั่งลึกของราก (Rooting conditions :r)** คุณลักษณะที่ดินที่เป็นตัวแทน ได้แก่ ความลึกของดิน ความลึกของระดับน้ำใต้ดิน และชั้นการหยั่งลึกของราก โดยความยากง่ายของการ

หยังลึกของรากในดินมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ลักษณะเนื้อดิน โครงสร้างของดิน การเกาะตัวของดิน และปริมาณกรวดหรือเศษหินที่พบในหน้าตัดดิน

- ความเสียหายจากน้ำท่วม (Flood hazard :f) คุณลักษณะที่ดินที่เป็นตัวแทน ได้แก่ จำนวนครั้งที่น้ำท่วมในช่วงรอบปี

- การมีเกลือมากเกินไป (Excess of salts :x) คุณลักษณะที่ดินที่เป็นตัวแทน ได้แก่ ปริมาณเกลืออิสระที่สะสมมากเกินไปจนเป็นอันตรายต่อการเจริญเติบโตของพืช

- สารพิษ (Soil toxicities :z) ระดับความลึกของชั้น jarosite ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อปฏิกิริยาของดินจะทำให้ดินเป็นกรดจัดมาก ปริมาณซัลเฟตของเหล็กและอลูมิเนียมในดินจะสูงมากจนเป็นพิษต่อพืช ในที่นี้พิจารณาความเป็นกรดเป็นด่างของดินซึ่งจะมีผลต่อความเจริญเติบโตของพืช เนื่องจากปฏิกิริยาดินจะทำให้สภาพต่างๆ ทางด้านเคมีและชีวภาพของดินถูกเปลี่ยนไปในสภาพที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมต่อพืชที่ปลูกหรือมีผลต่อกิจกรรมของจุลินทรีย์ในดิน โดยกิจกรรมของจุลินทรีย์ในดินสามารถเป็นตัวควบคุมระดับของธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชได้ ด้วยสาเหตุนี้จึงต้องมีการปรับปรุงสภาพความเป็นกรดเป็นด่าง ของดิน โดยขึ้นอยู่กับชนิดของพืชที่ปลูกด้วย เพื่อให้ความเป็นกรดเป็นด่างของดินอยู่ในสภาพที่เหมาะสม

- ศักยภาพการใช้เครื่องจักร (Potential for mechanization :w) คุณลักษณะที่ดินที่เป็นตัวแทน ได้แก่ ความลาดชันของพื้นที่ ปริมาณหิน โคล่ ปริมาณก้อนหิน และการมีเนื้อดินเหนียวจัดซึ่งปัจจัยทั้ง 4 นี้ อาจเป็นอุปสรรคต่อการไถพรวนโดยเครื่องจักร

- ความเสียหายจากการกัดกร่อน (Erosion hazard :e) คุณลักษณะ ที่ดินที่เป็นตัวแทน ได้แก่ ความลาดชันของพื้นที่

4.2 การจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดิน

หลักการของ FAO Framework ได้จำแนกอันดับความเหมาะสมของที่ดินเป็น 2 อันดับ (Order) คือ

- (1) อันดับที่เหมาะสม(Order S : Suitability)
- (2) อันดับที่ไม่เหมาะสม(Order N : Not Suitability)

และจาก 2 อันดับที่ได้แบ่งย่อยออกเป็น 4 ชั้น (Class) ดังนี้

S1 : ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (Highly Suitable)

S2 : ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (Moderately Suitable)

S3 : ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (Marginally Suitable)

N : ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (Not Suitable)

การจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดินในพื้นที่ตำบลเป็นการประเมินความสามารถของดินหรือประเมินศักยภาพของดินต่อการปลูกพืชหรือประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้กล่าวไว้แล้ว โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพที่ดินจากชุดดินที่ได้ทำการสำรวจไว้ในชั้นละเอียด (ส่วนสำรวจจำแนกดินที่ 1, 2551) กับความต้องการปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตของพืชหรือประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละชนิด เพื่อจำแนกชั้นความเหมาะสมของชุดดินต่างๆ ต่อประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ทั้งนี้ ได้ทำการจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดินดังกล่าวออกเป็น 4 ชั้น โดยใช้ปัจจัยหรือข้อจำกัดต่างๆ พิจารณาผลของการจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดินในพื้นที่ตำบลได้ดังตารางที่ 4-1 และการจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดินดังกล่าว สามารถสรุปชุดดินและเนื้อที่ของแต่ละประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีชั้นความเหมาะสมของที่ดินปานกลาง และความเหมาะสมเล็กน้อยดังตารางที่ 4-2 และ 4-3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-1 ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อยของที่ดิน ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพด	ทานตะวัน	มันสำปะหลัง	อ้อย	มะม่วง	มะขาม	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
เขตน้ำฝน									53,099	91.97
4	S2m	N	N	N	N	N	N	N	8,862	15.35
28	N	S2m	S2m	S2m	S3m	S2ms	S2ms	S2mz	12,126	21.00
30	N	S2ms	S2ms	S2mz	S3m	S2msn	S2mz	S2m	489	0.85
52	N	S3rk	S3rk	S3rk	S3mr	S3r	S3r	S2mrk	22,301	38.62
52B	N	S3rk	S3rk	S3rk	S3mr	S3r	S3r	S2mrk	247	0.43
52C	N	S3rk	S3rk	S3rk	S3mr	N	N	S2mrk	9,074	15.72
หน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด									4,632	8.03
U	-	-	-	-	-	-	-	-	3,374	5.85
W	-	-	-	-	-	-	-	-	1,258	2.18
รวม									57,731	100

คำอธิบาย

- S1 = ชั้นที่มีความเหมาะสมของที่ดินสูง
- S2 = ชั้นที่มีความเหมาะสมของที่ดินปานกลาง
- S3 = ชั้นที่มีความเหมาะสมของที่ดินเล็กน้อย
- N = ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสมของที่ดิน
- m = ข้อจำกัดของที่ดินเนื่องจากความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
- o = ข้อจำกัดของที่ดินเนื่องจากความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
- s = ข้อจำกัดของที่ดินเนื่องจากความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืช
- n = ข้อจำกัดของที่ดินเนื่องจากความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
- r = ข้อจำกัดของที่ดินเนื่องจากเป็นอุปสรรคต่อการหยั่งลึกของราก
- x = ข้อจำกัดของที่ดินเนื่องจากมีเกลือมากเกินไป
- k = ข้อจำกัดของที่ดินเนื่องจากสภาวะเขตกรรม
- w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
- e = ข้อจำกัดของดินเนื่องจากความเสียหายจากการกัดกร่อน

ตารางที่ 4-2 ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2) ของที่ดินแต่ละประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	หน่วยที่ดิน	
	เขตน้ำฝน	เขตชลประทาน
1. ข้าว	4	-
2. ข้าวโพด	28,30	-
3. ทานตะวัน	28,30	-
4. มันสำปะหลัง	28,30	-
5. อ้อย	-	-
6. มะม่วง	28,30	-
7. มะขาม	28,30	-
8. ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	28,30,52,52B,52C	-

ตารางที่ 4-3 ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) ของที่ดินแต่ละประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	หน่วยที่ดิน	
	เขตนํ้าฝน	ชลประทาน
1. ข้าว	-	-
2. ข้าวโพด	52,52B,52C	-
3. ทานตะวัน	52,52B,52C	-
4. มันสำปะหลัง	52,52B,52C	-
5. อ้อย	28,30,52,52B,52C	-
6. มะม่วง	52,52B	-
7. มะขาม	52,52B	-
8. ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	-	-

บทที่ 5

ศักยภาพของพื้นที่ปัญหา – ความต้องการและทัศนคติของเกษตรกร

ศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของเกษตรกร ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิที่สำรวจได้ในพื้นที่ตำบลและข้อมูลทุติยภูมิ รายงานแผนพัฒนาการเกษตร แผนพัฒนา 3 ปีและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนตำบลและหรือเทศบาล โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 ทัศนคติของเกษตรกรด้านการใช้และพัฒนาที่ดิน ส่วนที่ 2 ปัญหาของเกษตรกร(ปัญหาด้านการประกอบอาชีพและปัญหาด้านการครองชีพ)และความต้องการของเกษตรกร(ความต้องการด้านการประกอบอาชีพและความต้องการด้านการครองชีพ)ส่วนที่ 3 ศักยภาพของพื้นที่(จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัดของพื้นที่)

5.1 ทัศนคติของเกษตรกรด้านการใช้และการพัฒนาที่ดิน

จากการสำรวจเกษตรกรตัวอย่างเกี่ยวกับทัศนคติด้านการใช้และการพัฒนาที่ดิน พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ปลูกอ้อยโรงงานและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สภาพดินที่ใช้ทำการเกษตรในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นดินดำและดินมีกรวดหินปะปน หากสภาพดินเสื่อมโทรมเกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่มีวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยการใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ใช้ปุ๋ยพืชสดเช่น โสน ถั่วต่างๆและใส่ปุ๋ยชีวภาพ ในด้านแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตรเกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้น้ำฝนเป็นหลักโดยในบางพื้นที่จะใช้น้ำจากบ่อบาดาล บ่อสระและฝายน้ำล้น เกี่ยวกับปัญหาภัยแล้งหรือขาดแคลนน้ำในพื้นที่ทำการเกษตรเกษตรกรตัวอย่างร้อยละ 56.25 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดประสบปัญหาโดยส่วนใหญ่จะประสบปัญหาทุกปี ส่วนปัญหาน้ำท่วมมีเกษตรกรตัวอย่างร้อยละ 93.75 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดไม่ประสบปัญหา ในด้านความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงชนิดพืชที่ปลูกอยู่เดิมเป็นพืชอุตสาหกรรมเช่น อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา ยูคาลิปตัส ไม้ผลหรือสบู่ดำ เกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงหรือร้อยละ 93.75 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดโดยให้เหตุผลว่าพืชเดิมที่ปลูกราคาผลผลิตดี ใช้น้ำน้อย ไม่ต้องใช้เงินทุนและใช้แรงงานน้อย ในด้านความสนใจต่อพืชชนิดใหม่หรือพันธุ์ใหม่หรือเทคโนโลยีใหม่เกษตรกรตัวอย่างร้อยละ 62.50 มีความสนใจและมีความสนใจในการทำเกษตรอินทรีย์แบบไม่ใช้สารเคมีและใช้สารเคมีระดับปลอดภัยและปัจจุบันการทำเกษตรอินทรีย์ในตำบลเริ่มแพร่หลายมากขึ้น นอกจากนี้เกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดยังมีความสนใจในการทำการเกษตรแบบพอเพียง เกี่ยวกับการรวมกลุ่มกันผลิตหรือขายผลผลิตทางการเกษตรมีเกษตรกรตัวอย่างร้อยละ 87.50 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดไม่มีการรวมกลุ่มกันผลิตหรือขายผลผลิตซึ่งทำให้ขาดอำนาจในการต่อรองราคาสินค้า สำหรับแนวทางในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรมีเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดที่ทราบแนวทางในการ

เพิ่มผลผลิตโดยส่วนใหญ่จะใช้วิธีการใส่ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพและวัสดุต่างๆเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ปุ๋ยพืชสดเช่น พืชตระกูลถั่ว โสนอัฟริกัน ปอเทือง ไถกลบและเปลี่ยนพันธุ์ใหม่ ในด้านการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้ามีเกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 75.00 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดไม่เลี้ยงสัตว์เพื่อการค้า

ในด้านการได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดิน พบว่าเกษตรกรตัวอย่างเกือบทั้งหมดเคยได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดินโดยประเภทบริการที่ได้รับได้แก่ สารเร่ง(พด.ต่างๆ) ปุ๋ยหมักและเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด เกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ โดยเฉพาะบ่อหรือสระน้ำในไร่นา ทำฝายกั้นน้ำและขุดลอกแหล่งน้ำ ในด้านความยินดีที่จะปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่การเกษตรบางส่วนเกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่แน่ใจที่จะทำตามหรือร้อยละ 62.50 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด เกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดเคยรับทราบเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ปรับปรุงบำรุงดินของกรมพัฒนาที่ดินและทั้งหมดเคยทดลองใช้ผลิตภัณฑ์โดยได้รับคำแนะนำจากหมอดินอาสา เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินและเพื่อนบ้าน สำหรับผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดินที่ใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินที่เกษตรกรตัวอย่างต้องการมากที่สุดได้แก่ สารเร่งพด.2 ใช้ผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ สารเร่งพด.1 ใช้ทำปุ๋ยหมัก เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดและสารเร่งพด.7 ใช้ผลิตสารป้องกันแมลงศัตรูพืช ดังตารางที่ 5-1

ตารางที่ 5-1 ทักษะการใช้และพัฒนาที่ดิน ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

รายการ	ร้อยละ
➤ พืชหลักที่เกษตรกรปลูก	
อ้อยโรงงาน	56.25
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	37.50
ไม้ผล	6.25
➤ สภาพดินที่เกษตรกรปลูกพืชหลัก	
ดินไม่มีปัญหา	
ดินดำ	37.50
ดินเหนียวปนทราย	18.75
ดินเหนียว	12.50
ดินมีปัญหา	
ดินมีกรวดหินปะปน	31.25
ดินลูกรัง	18.75

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
➤ วิธีแก้ไขดินเสื่อมโทรมของเกษตรกร	
ใส่วัสดุปรับปรุงบำรุงดิน	
ใช้ปุ๋ยพืชสด เช่น โสน ถั่วต่างๆ	100.00
ใส่ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก	100.00
ใส่ปุ๋ยชีวภาพ	87.50
ใส่ปุ๋ยเคมี	50.00
ใช้วิธีทางพืช	
ไม่เผาเศษ/ซากพืช	81.25
ปลูกพืชขวางทางลาดชัน	56.25
ปลูกพืชหมุนเวียน	56.25
วิธีการอื่นๆ	
ไถพรวนหลายครั้ง	56.25
ใช้วัสดุคลุมดิน	37.50
➤ แหล่งน้ำที่เกษตรกรใช้ในการทำการเกษตร	
แหล่งน้ำธรรมชาติ	
น้ำฝน	75.00
ห้วย คลอง	6.25
แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	
บ่อบาดาล บ่อ สระ เหมือง/ฝาย/ฝายน้ำล้น	50.00
โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	12.50
➤ พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรประสบปัญหาภัยแล้ง/ขาดแคลนน้ำที่ทำให้พืชที่ปลูกเสียหาย	
ไม่มี	43.75
มี	56.25
➤ ช่วงระยะเวลาที่เกิดปัญหาภัยแล้ง/ขาดแคลนน้ำ	
ทุกปี	100.00
➤ พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรประสบปัญหาน้ำท่วมที่ทำให้พืชที่ปลูกเสียหาย	
ไม่มี	93.75

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
มี	6.25
➤ ช่วงระยะเวลาการเกิดปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ทำการเกษตร	
ทุกปี	100.00
➤ เกษตรกรต้องการเปลี่ยนจากพืชที่ปลูกอยู่เดิมเป็นพืชอุตสาหกรรม	
ไม่ต้องการ	93.75
ต้องการ	6.25
➤ พืชที่เกษตรกรต้องการปลูกทดแทนพืชเดิม	
อ้อยโรงงาน	100.00
➤ เกษตรกรไม่ต้องการเปลี่ยนชนิดพืชที่ปลูกเพราะพืชเดิม	
ราคาผลผลิตดี	86.67
ไม่ต้องใช้เงินทุนมาก	73.33
ใช้น้ำน้อย/ไม่มีปัญหาขาดแคลนน้ำ	73.33
ใช้แรงงานน้อย	73.33
มีโรงงานรับซื้อ	66.67
เป็นพืชที่ให้ผลผลิตนานหลายปี	60.00
ปลูกและดูแลรักษาง่าย	53.33
มีตลาดรองรับ/เป็นที่ต้องการของตลาด	40.00
ไม่มีศัตรูพืชรบกวน	20.00
➤ ความสนใจของเกษตรกร เมื่อมีผู้มาแนะนำส่งเสริมพืชชนิดใหม่หรือพันธุ์ใหม่หรือเทคโนโลยีใหม่	
ไม่สนใจ	18.75
สนใจ	62.50
ไม่แน่ใจ	18.75
➤ แนวทางของเกษตรกรในการเพิ่มผลผลิตพืช	
ทราบ	100.00
ใส่ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และวัสดุต่างๆ เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน	93.75
ปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น พืชตระกูลถั่ว โสนอัฟริกัน ปอเทือง แล้วไถกลบ	93.75
เปลี่ยนพันธุ์ใหม่	75.00

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
ลงทุนสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เช่น จุดสระ จุดบ่อ	75.00
เข้ารับการฝึกอบรม/หาความรู้เพิ่ม	56.25
➤ ความสนใจของเกษตรกรในการทำการเกษตรอินทรีย์	
สนใจ	100.00
➤ ชนิดของเกษตรอินทรีย์ที่เกษตรกรสนใจ	
ไม่ใช่สารเคมี	50.00
ใช้สารเคมีระดับปลอดภัย	50.00
➤ การทำการเกษตรอินทรีย์ในหมู่บ้าน/ตำบล	
ไม่มี	12.50
มี	87.50
➤ ความสนใจของเกษตรกรที่จะทำการเกษตรแบบพอเพียง	
สนใจ	100.00
➤ การรวมกลุ่มกันผลิตหรือจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรในหมู่บ้าน	
ไม่มี	87.50
มี	12.50
➤ เกษตรกรมีการเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อจำหน่ายเป็นรายได้	
ไม่เลี้ยง	75.00
เลี้ยง	25.00
➤ ชนิดของสัตว์ที่เลี้ยง	
โคนม	25.00
สัตว์ปีก	75.00
➤ บริการจากกรมพัฒนาที่ดินที่เกษตรกรในหมู่บ้าน/ตำบล เคยได้รับ	
ไม่มี	6.25
มี	93.75
➤ ชนิดของบริการที่ได้รับจากกรมพัฒนาที่ดิน	
ปุ๋ยหมัก	100.00
ผลิตภัณฑ์ปรับปรุงบำรุงดิน(สารเร่ง พด. ต่างๆ)	100.00

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	100.00
ตรวจสอบสภาพดิน	93.33
คำแนะนำวิธีการปรับปรุงบำรุงดิน	86.67
คำแนะนำความช่วยเหลือจากหมอดินอาสา	80.00
เข้ารับการฝึกอบรม/ดูงาน	66.67
ไปไกลต่อช่วง	33.33
➤ การพัฒนาแหล่งน้ำในหมู่บ้าน เกษตรกรคิดว่ากรมพัฒนาที่ดินควรสนับสนุน/ช่วยเหลือ ไม่ต้องสนับสนุน	31.25
สนับสนุน/ช่วยเหลือ	68.75
➤ ประเภทแหล่งน้ำที่เกษตรกรต้องการให้กรมพัฒนาที่ดินช่วยเหลือ ได้แก่	
บ่อ สระ ในไร่นา	72.73
ทำฝายกั้นน้ำ	18.18
ขุดลอกแหล่งน้ำ	9.09
วางท่อ/คลอง/ระบบส่งน้ำ	9.09
➤ ความเต็มใจของเกษตรกรที่จะปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันรักษาหน้าดินและอนุรักษ์น้ำใน พื้นที่เพาะปลูก	
ไม่แน่ใจ	62.50
ยินดี	31.25
ไม่ยินดี	6.25
➤ เหตุผลที่เกษตรกรไม่ยินดีปลูกหญ้าแฝก	
พื้นที่ราบไม่ลาดชันจึงไม่มีปัญหาดินถูกชะล้างพังทลาย	100.00
➤ เกษตรกรเคยรับทราบเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ปรับปรุงบำรุงดิน ของกรมพัฒนาที่ดิน	
เคย	100.00
เกษตรกรที่ทราบข้อมูลผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดินเคยทดลองใช้	100.00
➤ บุคคล/สื่อที่แนะนำให้เกษตรกรใช้ผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดิน	
เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน	100.00
หมอดินหมู่บ้าน/ตำบล	100.00
เพื่อนบ้าน/ญาติ	6.25

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

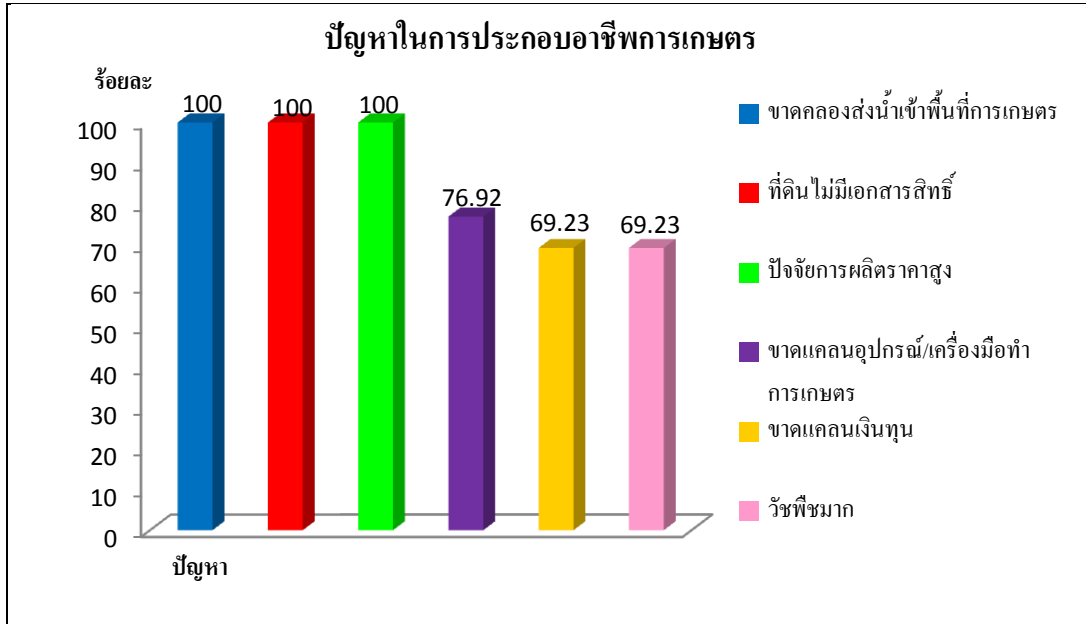
รายการ	ร้อยละ
➤ ชนิดผลิตภัณฑ์บำรุงดินของกรมพัฒนาที่ดินที่เกษตรกรต้องการใช้	
เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	93.75
สารเร่ง พด.1 ใช้ทำปุ๋ยหมัก	93.75
สารเร่ง พด.2 ใช้ทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ	93.75
สารเร่ง พด.3 ใช้ผลิตเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมโรคพืช	87.50
สารเร่ง พด.7 ใช้ผลิตสารป้องกันแมลงศัตรูพืช	87.50
สารปรับปรุงบำรุงดิน พด.4 ใช้ปรับปรุงดินเพื่อการเกษตร	12.50
สารเร่ง พด.6 ใช้หมักเศษอาหารเหลือทิ้ง/ดัดกลิ่นเหม็นในคอกสัตว์และบำบัดน้ำเสีย	12.50

ที่มา : จากการสำรวจ , 2552

5.2 ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร

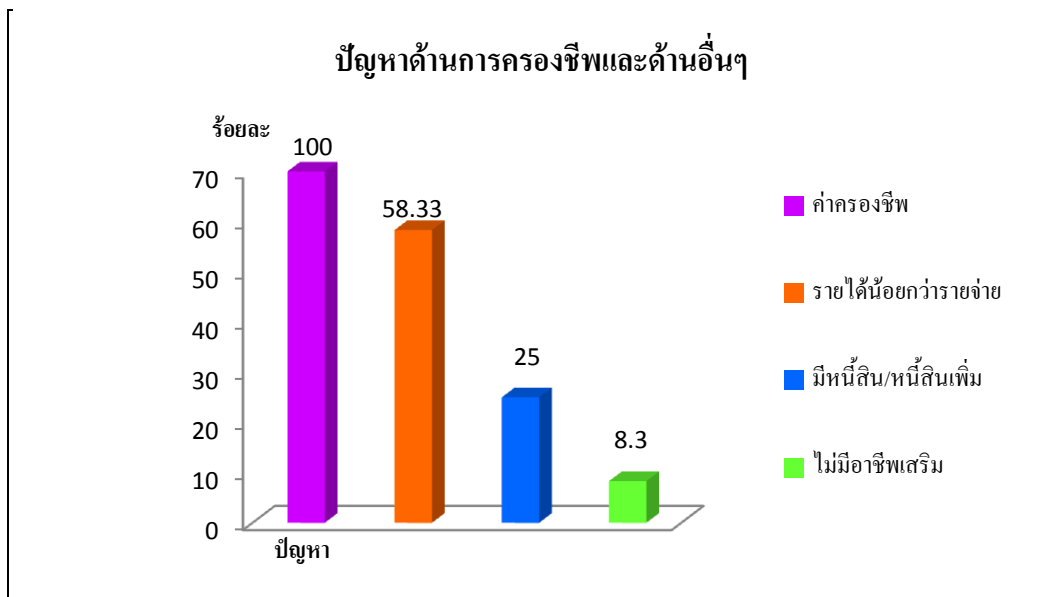
5.2.1 ปัญหาในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรและการครองชีพ

จากการสำรวจข้อมูลเกษตรกรตัวอย่าง พบว่าเกษตรกรในตำบลประสบปัญหาที่สำคัญสองประการได้แก่ ปัญหาในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรและด้านการครองชีพ ซึ่งปัญหาด้านการเกษตรมีเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดที่ประสบปัญหาหรือร้อยละ 81.25 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดโดยปัญหาที่สำคัญที่เกษตรกรตัวอย่างประสบเป็นอันดับหนึ่งได้แก่ ขาดคลองส่งน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์และปัจจัยการผลิตราคาสูงมีสัดส่วนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ขาดแคลนอุปกรณ์การเกษตร ขาดแคลนเงินทุนและเวชพืชมากคิดเป็นร้อยละ 76.92 69.23 และ 69.23 ตามลำดับ ที่เหลือเป็นปัญหาอื่นๆ ที่แตกต่างกันไป ดังกราฟที่ 5-1

กราฟที่ 5-1 ปัญหาในการประกอบอาชีพการเกษตร

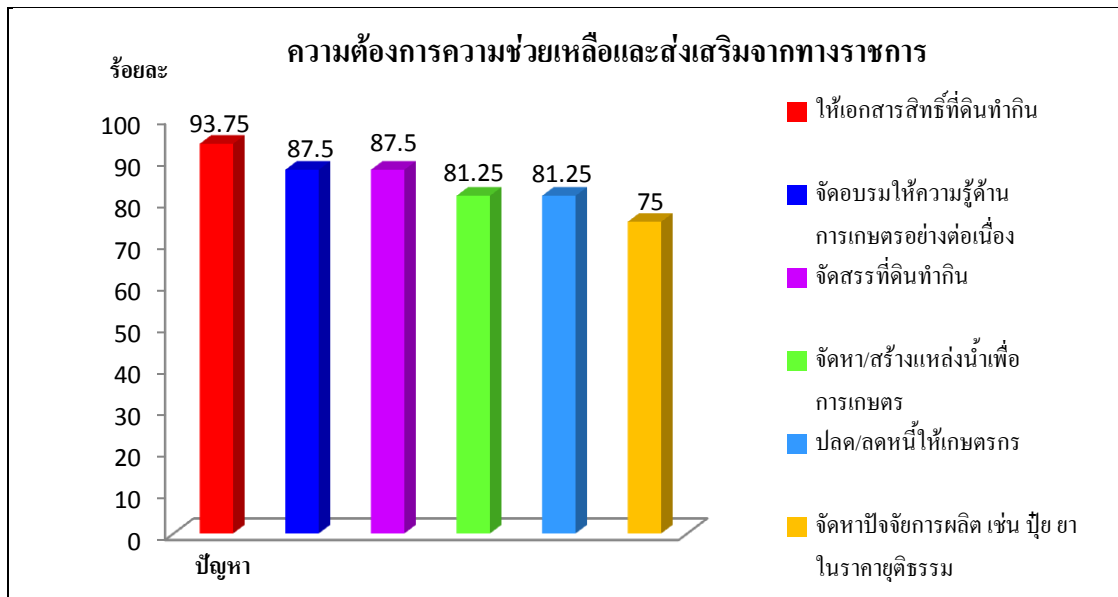
ส่วนปัญหาด้านการครองชีพและด้านอื่นๆ มีเกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาร้อยละ 75.00 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดโดยปัญหาที่สำคัญที่เกษตรกรตัวอย่างประสบเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ ค่าครองชีพสูงคิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบปัญหาด้านการครองชีพและด้านอื่นๆ รองลงมาได้แก่ รายได้น้อยกว่ารายจ่าย มีหนี้สินและไม่มีอาชีพเสริมคิดเป็นร้อยละ 58.33 25.00 และ 8.33 ดังกราฟที่ 5-2

กราฟที่ 5-2 ปัญหาด้านการครองชีพและด้านอื่นๆ

5.2.2 ความต้องการความช่วยเหลือและส่งเสริมจากทางราชการ

จากการสำรวจข้อมูลเกษตรกรตัวอย่าง พบว่ามีเกษตรกรตัวอย่างที่ต้องการความช่วยเหลือจากทางราชการร้อยละ 100.00 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งความต้องการความช่วยเหลือที่เกษตรกรตัวอย่างต้องการเป็นอันดับหนึ่งได้แก่ ให้เอกสารสิทธิที่ดินทำกินคิดเป็นร้อยละ 93.75 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ต้องการความช่วยเหลือ รองลงมาได้แก่ จัดอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง จัดสรรที่ดินทำกินและปลดลคหนี้ให้เกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 87.50 และ 81.25 ที่เหลือเป็นความต้องการที่แตกต่างกันไป ดังกราฟที่ 5-3

กราฟที่ 5-3 ความต้องการความช่วยเหลือและส่งเสริมจากทางราชการ

5.3 ศักยภาพของพื้นที่

ศักยภาพของพื้นที่ ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์สภาพให้พื้นที่ของตำบลที่เป็นจุดแข็งและจะอ่อนรวมทั้งปัจจัยภายนอกที่เป็น โอกาสและข้อจำกัดในการพัฒนาในด้านต่างๆ ข้อมูลที่ศึกษาได้จากข้อมูลปฐมภูมิที่สำรวจในพื้นที่ประกอบกับข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่นโยบายของระดับต่างๆ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล แผนพัฒนา 3 ปี องค์การบริหารส่วนตำบลแผนงานและโครงการต่าง ๆ เป็นต้น ได้ผลการศึกษาดังนี้

ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

จุดแข็ง

- สภาพพื้นที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำป่าสัก เหมาะสมสำหรับการเกษตรกรรม

- ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ดอน ทรัพยากรดินเป็นดินเหนียว สีดำ มีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์สูง เหมาะสำหรับการทำไร่ โดยเฉพาะอ้อย
- มีทรัพยากรน้ำที่ได้จากลำน้ำธรรมชาติและลำน้ำสาขา
- สภาพพื้นที่และภูมิอากาศเอื้อให้สามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี

จุดอ่อน

- พื้นที่ส่วนใหญ่ทำการเกษตรกรรมโดยอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว
- ส่วนใหญ่ประสบปัญหาดินตื้น ทำให้ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของรากพืช
- เกษตรกรบางส่วนได้ใช้ทรัพยากรดินและน้ำ โดยขาดความตระหนักต่อการบริหารจัดการ เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ตัวอย่างเช่น การปลูกพืชตลอดทั้งปี โดยมีได้พักดินหรือฟื้นฟูและปรับปรุงบำรุงดิน ตลอดจนการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- เกษตรกรส่วนใหญ่มีการใช้สารเคมีในส่วนของปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืชและวัชพืช ในปริมาณมาก บางส่วนได้ตกค้างและสะสมอยู่ในดิน ตลอดจนการปนเปื้อนในแหล่งน้ำ เป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำและผู้น้ำ

โอกาส

- รัฐบาลได้กำหนดเกษตรอินทรีย์เป็นวาระแห่งชาติ ประกอบกับประชาชนมีความต้องการบริโภคอาหารที่ปลอดภัยจากสารพิษมากขึ้น ทำให้เกษตรกรได้ลดปริมาณการใช้สารเคมีลงและหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์และการกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธีมากขึ้น
- เนื่องจากวิกฤตโลกร้อน ทำให้หน่วยงานของรัฐ มีนโยบายและมาตรการต่างๆ ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและส่งเสริม การจัดการทรัพยากรดิน น้ำและป่าไม้ อย่างถูกต้องเหมาะสมและยั่งยืนเช่นการไปไกลบเศษซากพืชและการปลูกต้นไม้ยืนต้น เป็นต้น
- รัฐบาลมีนโยบายการฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์ที่ดินทิ้งร้างและที่ดินว่างเปล่า เพื่อให้ใช้ทรัพยากรที่ดินให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

อุปสรรค

- สภาพอากาศปัจจุบันมีความแปรปรวนจากผลกระทบของภาวะโลกร้อน ทำให้เกิดปัญหาภัยธรรมชาติอยู่บ่อยครั้ง รวมถึงการระบาดของโรคและแมลงที่ควบคุมได้ยาก

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

จุดแข็ง

- มีระบบสาธารณูปโภคอำนวยความสะดวกที่จำเป็น ทั้งระบบโครงข่ายคมนาคม ไฟฟ้าและน้ำประปา รวมถึงทางลำเลียงผลผลิตจากไร่นาสู่ตลาด ครอบคลุมทั้งตำบล
- มีหน่วยงานดูแลและบริการด้านการศึกษาและสาธารณสุข ครอบคลุมทั้งตำบล
- มีองค์กรส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในการพัฒนาและปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ตำบล

จุดอ่อน

- ไม่มีระบบชลประทาน ทำให้ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำสำหรับการเพาะปลูก โดยเฉพาะในฤดูแล้ง
- ไม่มีตลาดกลางรับซื้อพืชผลทางการเกษตร ทำให้ต้องเสียต้นทุนในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรไปขายในพื้นที่อื่น

โอกาส

- รัฐบาลมีนโยบายกำหนดให้ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารของโลก (ครัวไทยสู่ครัวโลก) และสนับสนุนการดำเนินงานของท้องถิ่น ทำให้หน่วยงานของรัฐต้องดูแลและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรให้สมบูรณ์ทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่ของตำบลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งผลิตพืชไร่เศรษฐกิจที่สำคัญ
- หน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดแผนงานในการพัฒนาและปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานทั้งหมดอย่างต่อเนื่อง

อุปสรรค

- เนื่องจากประเทศไทย เป็นประเทศกำลังพัฒนา การลงทุนในระบบโครงสร้างพื้นฐานให้สมบูรณ์ทั่วถึง จำเป็นต้องใช้เวลาและมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ
- โครงการขนาดใหญ่ต้องใช้งบประมาณสูง องค์กรบริหารส่วนตำบลไม่สามารถดำเนินการเองได้

ด้านเศรษฐกิจ

จุดแข็ง

- ตามข้อมูลเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ประชากรในตำบลท่าหลวง มีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 23,000 บาทต่อปีต่อคนร้อยละ 70.00 ของประชากรทั้งหมด

- เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกอ้อยโรงและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรที่สำรวจส่วนใหญ่จึงไม่ต้องการเปลี่ยนชนิดพืชเดิมเป็นพืชอุตสาหกรรมเพราะพืชเดิมที่ปลูกราคาผลผลิตดี ใช้น้ำน้อยและไม่ต้องใช้เงินทุนมาก
- มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร โดยได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากหน่วยงานรัฐ ได้แก่ กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายสำหรับรถยนต์ กลุ่มอาชีพชุมชนม.3 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรโพธิ์งาม วิทยาลัยชุมชนกลุ่มอ้อย วิทยาลัยชุมชนกลุ่มมันต์หลังการเกษตรและวิทยาลัยชุมชนวงกบเฟอร์นิเจอร์ท่าหลวง
- เกษตรกรที่สำรวจส่วนใหญ่เลี้ยงสัตว์ เพื่อการค้าโดยสัตว์ที่เลี้ยง ได้แก่ สัตว์ปีกและสุกร
- เกษตรกรที่สำรวจทั้งหมดสนใจรับเทคโนโลยีใหม่และทราบวิธีการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ใสปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพและวัสดุเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ปลูกพืชปุ๋ยสดเช่นพืชตระกูลถั่ว โสนอัฟริกัน ปอเทืองแล้วไถกลบและเปลี่ยนพันธุ์ใหม่

จุดอ่อน

- เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก
- การเร่งจำหน่ายผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวทันที ทำให้เกษตรกรได้รับราคาผลผลิตต่ำ
- ขาดอำนาจต่อรองในการจำหน่ายผลผลิตเพราะการรวมกลุ่มอาชีพยังมีน้อยและบางกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง ทำให้ถูกผู้ซื้อเอาเปรียบโดยกคราคาผลผลิตให้ต่ำ
- เกษตรกรมีรายได้น้อยพอรายจ่ายเนื่องจากเกษตรกรขาดความรู้ในด้านการจัดการเงินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้เกิดหนี้สินนอกระบบและในระบบ

โอกาส

- เกษตรกรที่สำรวจส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการทำการเกษตรแบบพอเพียงและทุกรายสนใจที่จะทำเกษตรอินทรีย์ โดยส่วนใหญ่ต้องการทำแบบไม่ใช้สารเคมีและใช้สารเคมีระดับปลอดภัย
- นโยบายต่างๆ ของรัฐบาลเอื้ออำนวยในการพัฒนาจังหวัดลพบุรี โดยสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน จัดให้มีและพัฒนาศูนย์แสดงสินค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ประจำตำบล (OTOP) ในระดับจังหวัดและชุมชน
- มีแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ซึ่งประกอบด้วยแผนงานและโครงการพัฒนาด้านต่างๆ ได้แก่ แผนถ่ายทอดเทคโนโลยีและแผนการลงทุน แผนธุรกิจชุมชน
- รัฐบาลมีนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจน มีการปลดหนี้และไถ่ถอนที่ดินให้แก่เกษตรกรที่เป็นหนี้ในระบบ

- รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการทำการเกษตร

อุปสรรค

- ขาดงบประมาณในการสนับสนุนด้านการเกษตร
- รัฐบาลไม่สามารถประกันราคาสินค้าทางการเกษตรหลายชนิดได้
- เกษตรกรไม่มีความรู้ด้านวิชาการใหม่
- ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นเนื่องจากปัจจัยการผลิตมีราคาสูง เช่น ค่าปุ๋ย ค่าสารเคมี พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ค่าจ้างแรงงานและค่าน้ำมันเชื้อเพลิง โดยเฉพาะน้ำมันเชื้อเพลิง ปุ๋ยเคมีและสารเคมีเนื่องจากต้องนำเข้าจากต่างประเทศขณะที่ราคาผลผลิตตกต่ำ
- ภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง ทำให้ผลผลิตต่ำ

ด้านสังคม

จุดแข็ง

- ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งมีการประกอบกิจกรรมตามประเพณีและตามวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น
- ประชากรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
- ประชาชนมีลักษณะชุมชนและวิถีชีวิตแบบเครือญาติ พี่น้องกันเป็นส่วนใหญ่ ทำให้มีความสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- มีการส่งเสริม กีฬาระหว่างหมู่บ้านและกีฬาพื้นบ้าน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนใช้เวลาว่างในการออกกำลังกาย เพื่อให้มีร่างกายแข็งแรงและเพื่อด้านยาเสพติด
- ประชาชนให้ความสำคัญและรักษาความเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น โดยจัดงานประเพณีต่างๆ เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามเป็นประจำทุกปี
- ผู้สูงอายุได้รับการดูแล โดยมีโครงการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์แก่ผู้ยากไร้เพื่อการยังชีพ

จุดอ่อน

- ประชากรรวมทั้งเกษตรกรยากจน รายได้น้อยกว่ารายจ่ายเพราะขาดวินัยในการใช้จ่ายค่าครองชีพสูง ทำให้มีหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบอย่างต่อเนื่อง

- ประชากรส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ ทำให้มีความคิดในการแข่งขันเพื่อประกอบอาชีพ น้อยขาดความคิดริเริ่ม ไม่กล้าลงทุน เกษตรกรบางส่วนขาดความรู้และไม่มี การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์
- ประชากรส่วนใหญ่ประสบปัญหาที่ดิน ไม่มีเอกสารสิทธิ์และไม่มีอาชีพเสริม
- มีปัญหาเรื่องยาเสพติดระบาด

โอกาส

- มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่หลายหน่วยงาน เช่น ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร องค์การบริหารส่วนตำบล สถานีพัฒนาที่ดิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและสำนักงานพัฒนาชุมชน เป็นต้น
- หน่วยงานระดับท้องถิ่นมีนโยบายในการพัฒนาทางวิชาการควบคู่กับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและสนับสนุนด้านกีฬาในตำบล โดยสนับสนุนอุปกรณ์กีฬาและสถานที่ออกกำลังกาย เพื่อให้ประชาชนมีร่างกายแข็งแรง ปลอดภัยจากยาเสพติด
- มีโครงการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากจนไร้โอกาส รวมทั้งผู้ประสบภัยให้กว้างขวาง และมีประสิทธิภาพโดยเพิ่มสัดส่วนงบประมาณ

อุปสรรค

- การแปรเปลี่ยนความเจริญจากภาคเกษตรกรรมไปสู่ภาคอุตสาหกรรม ตลอดจนการพัฒนาการศึกษา ซึ่งเน้นภาคธุรกิจอุตสาหกรรมมากกว่าเกษตรกรรม ทำให้สภาพสังคมเปลี่ยนไปและมีปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น ปัญหาการว่างงานและปัญหาแพร่ระบาดของยาเสพติด เป็นต้น
- การกระจายอำนาจของส่วนภูมิภาคให้ท้องถิ่นยังไม่เต็มรูปแบบเนื่องจากท้องถิ่นยังไม่มีความพร้อมและศักยภาพการรองรับกำลังเริ่มต้น
- ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการตามแผน
- ขาดความชัดเจนในนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาล ทำให้บุคลากรขาดการประสานงานและความเข้าใจในภารกิจที่ถ่ายโอน
- จำนวนงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนไม่เพียงพอต่อจำนวนโครงการที่ประชาชนเสนอขอรับการช่วยเหลือในแต่ละปี

5.4 ข้อเสนอ/กลยุทธ์เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ ทำให้สามารถนำมาสร้างเป็นกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแผนพัฒนาต่อไป กลยุทธ์ที่สร้างขึ้นจากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่เป็นตัวอย่างได้พอสังเขปดังนี้

กลยุทธ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

- ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงทรัพยากรดินและน้ำ โดยการใช้เทคโนโลยีชีวภาพ ทดแทนหรือควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีมีทางการเกษตรตามความจำเป็น อันจะส่งผลต่อมูลค่าการนำเข้าสารเคมีเกษตรให้ลดลงและสามารถใช้ทรัพยากรดินได้ยั่งยืนยาวนานมากขึ้น
- ส่งเสริมให้มีการจัดการ การใช้ที่ดินตามความเหมาะสมและศักยภาพของที่ดินและดูแลให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างคุ้มค่า
- มีการควบคุมดูแลการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างปลอดภัยไม่ให้ส่งผลและตกค้างในทรัพยากรดินและน้ำ เพื่อให้คุณภาพดินและน้ำมีความปลอดภัยต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม
- สร้างจิตสำนึกส่วนรวมของชุมชน รวมถึงเยาวชนต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- อนุรักษ์ให้มีการปลูกต้นไม้ เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวและลดภาวะโลกร้อน
- ในส่วนของกรมพัฒนาที่ดิน ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการอบรมส่งเสริมแนะนำเกี่ยวกับการปรับปรุงดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ ให้ความรู้ด้านการเกษตรและรวมถึงการให้บริการปรับพื้นที่ทำการเกษตรให้เหมาะสม เพื่อให้ทรัพยากรสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- ควรดำเนินการถ่ายโอนสาธารณูปโภค ให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและชุมชน มีส่วนร่วมในการดูแลจัดการและบำรุงรักษา สาธารณะสมบัติให้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพยาวนาน
- ในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ต้องจัดทำประชาพิจารณ์ผ่านความเห็นชอบของชุมชน และให้ชุมชนผู้ซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมมากที่สุด
- การดำเนินการด้านโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่เกี่ยวข้องกับชุมชนและพื้นที่กว้างจะต้องมีการศึกษา ประเมินผลกระทบและมีการบูรณาการข้อมูล แผนปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ให้สอดคล้องกันก่อนการดำเนินการ

กลยุทธ์ด้านเศรษฐกิจ

- ส่งเสริมการทำเกษตร โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมให้ครัวเรือนเกษตรกรมีความมั่นคงด้านอาหาร เน้นให้เกษตรกรมีรายได้เพื่อความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน
- ถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดินและส่งเสริมให้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์และสารอินทรีย์ เช่น การทำ/การใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสดและปุ๋ยชีวภาพตลอดจนน้ำสกัดชีวภาพเพื่อลดต้นทุนการผลิต ลดการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีโดยอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรรู้ถึงคุณและโทษของการใช้สารเคมี นอกจากนี้ลดค่าใช้จ่ายแล้วยังเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมได้อีกทางหนึ่ง
- ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแปรรูปสินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตร
- พัฒนาและส่งเสริมให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน
- ส่งเสริมให้เกษตรกรตระหนักถึงการรวมกลุ่ม เพื่อมีอำนาจในการต่อรองราคา และเพื่อให้เกิดแนวทางนำไปสู่การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ที่มีความเข้มแข็ง
- จัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรจำหน่ายแก่เกษตรกรและ/หรือกลุ่มเกษตรกรในราคายุติธรรม และส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันซื้อปัจจัยและรวมกลุ่มกันจำหน่ายโดยมีคณะกรรมการบริหารกองทุนเป็นผู้จัดการ
- ประกันราคาผลผลิตในช่วงเวลาที่เหมาะสมทันเวลาเพื่อนจะได้เป็นประโยชน์แก่ตัวเกษตรกรเองมากกว่าพ่อค้าคนกลาง
- รัฐจัดหาแหล่งเงินทุนและแหล่งเงินกู้ยืมอัตราดอกเบี้ยต่ำ

กลยุทธ์ด้านสังคม

- แก้ไขปัญหาความยากจน โดยใช้แนวพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง”และ“เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง” โดยให้ความรู้และส่งเสริมให้ชุมชนเข้าใจและดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
- ส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้และนำความรู้จากภูมิปัญญามาใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน
- ปลูก/ลดหนี้ให้แก่เกษตรกรและลดภาระดอกเบี้ยให้แก่ประชาชนทั่วไป เช่น จัดตั้งโรงสีชุมชนเพื่อประชาชนได้บริโภคข้าวสารที่มีราคาถูก
- ให้ความรู้แก่ชุมชน โดยเฉพาะเยาวชนให้ปลอดภัยจากยาเสพติด แก้ไข รมรงค์การป้องกันแก้ไข ปัญหา ยาเสพติด โดยให้ประชาชนในชุมชนช่วยกันดูแลและสมาชิกในครอบครัวช่วยกันดูแล

- เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่รวมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่าง
สันติและเกื้อกูล
- เร่งดำเนินการออกเอกสารสิทธิที่ดินให้แก่เกษตรกร

บทที่ 6

เขตการใช้ที่ดิน

6.1 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน เป็นผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ สภาพพื้นที่ และลักษณะภูมิอากาศ รวมทั้งลักษณะการใช้ที่ดิน ตลอดจนปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ร่วมกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ของจังหวัด และกฎหมายที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร สามารถนำมาประเมินเพื่อกำหนดเป็นเขตการใช้ที่ดิน ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี เพื่อให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 57,731 ไร่ สามารถกำหนดเขตการใช้ที่ดินได้ 5 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตอุตสาหกรรม และเขตพื้นที่อื่นๆ ดังตารางที่ 6-1 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.1.1 เขตป่าไม้

มีเนื้อที่ประมาณ 53,126 ไร่ หรือร้อยละ 92.02 ของพื้นที่ทั้งตำบล พื้นที่เขตนี้เป็นบริเวณที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ได้แก่ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และบริเวณที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรที่ดิน เขตพื้นที่ป่าไม้นี้เมื่อพิจารณาตามวัตถุประสงค์หลักของการประกาศเขต มาตรการของการใช้ที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรี และสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน สามารถกำหนดเขตการใช้ที่ดินได้ ดังนี้

6.1.1.1 เขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์

มีเนื้อที่ประมาณ 1,815 ไร่ หรือร้อยละ 3.14 ของพื้นที่ทั้งตำบล โดยพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด เป็นเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามมติ คณะรัฐมนตรี (โชนC) เรื่องการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรดินและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์กำหนดไว้เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ป่าที่หายาก ตลอดจนการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศน์เพื่อป้องกันภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย การพังทลายของดิน รวมถึงประโยชน์ด้านการศึกษาวิจัยและนันทนาการของประชาชน

เขตป่าอนุรักษ์นี้ เมื่อพิจารณาสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินจากข้อมูลแผนที่การใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน ปีพ.ศ.2551 พบว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงมีสภาพเป็นป่าไม้สมบูรณ์ และมีบางส่วนที่มีการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อทำการเกษตร ดังนั้นเพื่อเป็นการรักษาพื้นที่ป่าอนุรักษ์ไม่ให้ถูกบุกรุกเพิ่มมากขึ้น จึงได้กำหนดเขตการใช้ที่ดิน ออกได้เป็น 2 เขตย่อย โดยมีรายละเอียดและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) เขตพื้นที่พุทธพยากรธรรมชาติภายใต้เงื่อนไข (หน่วยแผนที่ 1)

มีเนื้อที่ประมาณ 644 ไร่ หรือร้อยละ 1.11 ของพื้นที่ทั้งตำบล พื้นที่เขตนี้อยู่ในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ แต่ในปัจจุบันพบว่าพื้นที่บริเวณนี้สภาพป่าได้ถูกบุกรุกทำลายเพื่อใช้ที่ดินทำการเกษตร พบอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ และทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของตำบล

ข้อเสนอแนะ

- (1) ควรใช้มาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ตามมติคณะรัฐมนตรี
- (2) ดำเนินการในการป้องกันมิให้ราษฎรบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพิ่มมากขึ้น
- (3) ควรเร่งปลูกป่าทดแทนและฟื้นฟูสภาพป่าให้คืนสู่สภาพธรรมชาติ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม
- (4) ควรจัดอบรมแนะนำให้ราษฎรในพื้นที่ข้างเคียงได้เห็นถึงคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้และการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าไม้ร่วมกัน

2) เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (หน่วยแผนที่ 2)

มีเนื้อที่ประมาณ 22 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของพื้นที่ทั้งตำบล

3) เขตแหล่งน้ำ (เขื่อนป่าสัก:หน่วยแผนที่ 3)

มีเนื้อที่ประมาณ 1,149 ไร่ หรือร้อยละ 1.99 ของพื้นที่ทั้งตำบล

6.1.1.2 เขตพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ

1) เขตพื้นที่พุทธพยากรธรรมชาติภายใต้เงื่อนไข (หน่วยแผนที่ 4)

มีเนื้อที่ประมาณ 48,352 ไร่ หรือร้อยละ 83.75 ของพื้นที่ทั้งตำบล พื้นที่เขตนี้เป็นบริเวณพื้นที่ป่าเศรษฐกิจที่ถูกบุกรุกเพื่อใช้ที่ดินทำการเกษตร

ข้อเสนอแนะ บริเวณที่ถูกบุกรุกจนหมดสภาพป่าและดินมีความเหมาะสมสำหรับการทำการเกษตรกรรมควรเร่งดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ส่วนบริเวณที่ดินไม่เหมาะสมกับการทำการเกษตรกรรม เช่น ที่มีความลาดชันสูง พื้นที่หินโผล่ และพื้นที่ดินตื้น ควรเร่งปลูกป่าหรือฟื้นฟูสภาพป่าโดยคำนึงถึงการมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่นการปลูกหญ้าแฝกขวางความลาดเทเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากป่าร่วมกัน

2) เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (หน่วยแผนที่ 5)

มีเนื้อที่ประมาณ 2,850 ไร่ หรือร้อยละ 4.94 ของพื้นที่ทั้งตำบล

3) เขตแหล่งน้ำ (หน่วยแผนที่ 6)

มีเนื้อที่ประมาณ 109 ไร่ หรือร้อยละ 0.19 ของพื้นที่ทั้งตำบล

6.1.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ประมาณ 3,984 ไร่ หรือร้อยละ 6.90 ของพื้นที่ทั้งตำบล เขตเกษตรกรรมนี้เป็นพื้นที่ทำการเกษตรที่อยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย โดยมีรายละเอียด และข้อเสนอแนะดังนี้

6.1.2.1 เขตเร่งรัดพัฒนาการเกษตร

มีเนื้อที่ประมาณ 3,984 ไร่ หรือร้อยละ 6.90 ของพื้นที่ทั้งตำบล พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเร่งรัดพัฒนาการเกษตร เนื่องจากเป็นพื้นที่การเกษตรที่ต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก รวมถึงทรัพยากรดินและที่ดินมีความเหมาะสมเล็กน้อยหรือไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ โดยทั่วไป เนื่องจากมีข้อจำกัดรุนแรง ซึ่งยากต่อการแก้ไขหรือต้องใช้เงินทุนสูง จากสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันสามารถแบ่งเขตการใช้ที่ดิน ออกได้เป็น 3 เขตย่อย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) เขตปลูกพืชไร่ (หน่วยแผนที่ 7)

มีเนื้อที่ประมาณ 3,744 ไร่ หรือร้อยละ 6.48 ของพื้นที่ทั้งตำบล มีเนื้อที่ประมาณ 645 ไร่ หรือร้อยละ 1.11 ของพื้นที่ทั้งตำบล พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเร่งรัดพัฒนาการเกษตร เนื่องจากเป็นเขตพื้นที่ปลูกพืชไร่โดยใช้น้ำฝนเป็นหลัก ดินมีศักยภาพเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกปลูกพืชไร่ เนื่องจากมีข้อจำกัดรุนแรงหลายประการที่เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ หรืออาจได้รับความเสียหายจากการกัดกร่อน และเป็นอุปสรรคต่อการทำเกษตรกรรม ทั้งนี้เนื่องจากดินในพื้นที่บริเวณนี้เป็นกลุ่มดินตื้น พบชั้นหินพื้นหรือชั้นเศษหินอยู่ตื้นกว่า 0.5 เมตรจากผิวดิน บางแห่งเป็นพื้นที่ดินปะปนกับพื้นที่เต็มไปด้วยก้อนหิน สภาพพื้นที่เป็นแบบลูกคลื่นลอนลาด

ข้อเสนอแนะ

(1) ควรเป็นพื้นที่เป้าหมายในการเร่งรัดพัฒนา และแก้ปัญหาด้านการเกษตร

(2) สนับสนุนการปลูกไม้โตเร็วควบคู่กับการอนุรักษ์ดินและน้ำ ในบริเวณพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ และพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง

(3) ถ้าเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินสำหรับปลูกพืชไร่ ควรเลือกปลูกบริเวณพื้นที่ที่มีความลาดชันไม่เกิน 5 เปอร์เซ็นต์ ควรเลือกปลูกพืชที่ทนแล้ง ควรไถเตรียมดินและปลูกพืชขวางความลาดเท หรือปลูกหญ้าแฝกป้องกันการชะล้างหน้าดิน และจำเป็นต้องปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดิน ให้ดินสามารถอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารได้มากขึ้นและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดิน โดยการใช้

ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสด ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 และการใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับชนิดพืชที่ปลูก

2) เขตปลูกไม้ยืนต้น (หน่วยแผนที่ 9)

มีเนื้อที่ประมาณ 229 ไร่ หรือร้อยละ 0.40 ของพื้นที่ทั้งตำบล เป็นเขตพื้นที่ปลูกปลูกไม้ผลโดยใช้น้ำฝนเป็นหลัก ดินมีศักยภาพเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกปลูกไม้ผลต่างๆไป เนื่องจากทรัพยากรดินในเขตนี้เป็นดินต้นถึงชั้นมาร์ลหรือก้อนปูน (พบชั้นมาร์ลหรือก้อนปูนภายในช่วงความลึกไม่เกิน 0.5 เมตรจากผิวดิน) บางแห่งเป็นพื้นที่เต็มไปด้วยก้อนหินและเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง การใช้ประโยชน์ที่ดินสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจจึงมีข้อจำกัดรุนแรงหลายประการ เช่นเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ หรืออาจได้รับความเสียหายรุนแรงจากการกร่อน และเป็นอุปสรรคต่อการทำเกษตรกรรม

ข้อเสนอแนะ

(1) ควรเป็นพื้นที่เป้าหมายในการเร่งรัดพัฒนา และแก้ปัญหาด้านการเกษตร

(2) ควรสนับสนุนการปลูกไม้ยืนต้นโตเร็วควบคู่กับการอนุรักษ์ดินและน้ำในบริเวณพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ และพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง

(3) การใช้ที่ดินเพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจ ต้องเพิ่มความระมัดระวังเป็นอย่างมาก ซึ่งถ้าหากเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินสำหรับปลูกไม้ผล จำเป็นต้องพัฒนาแหล่งน้ำสำหรับการเพาะปลูกเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ และจัดระบบการให้น้ำที่เหมาะสมกับชนิดพืชที่ปลูก เพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เตรียมหลุมปลูกให้กว้างและลึก ไม่น้อยกว่า 50x50x50 เซนติเมตร ควรมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อลดการสูญเสียน้ำดิน และรักษาความชื้นไว้ในดิน เช่น การปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างหน้าดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝกหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะหลุมปลูก การใช้วัสดุคลุมดิน หรือปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดิน ควรปรับปรุงสมบัติทางกายภาพ ให้ดินสามารถอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารได้มากขึ้น และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดิน เช่น การใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสดร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 และการใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับชนิดพืชที่ปลูก

(4) ส่งเสริมอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนเกษตรกรในเขตนี้

3) เขตปลูกไม้ผล (หน่วยแผนที่ 8)

มีเนื้อที่ประมาณ 11 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ทั้งตำบล พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเร่งรัดพัฒนาการเกษตร เนื่องจากเป็นเขตพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้นโดยใช้น้ำฝนเป็นหลัก และดินมีศักยภาพเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ยืนต้น เนื่องจากการใช้ที่ดินผิด

ประเภท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้นในดินลุ่มที่เป็นดินเหนียวที่มีการระบายน้ำเลว ทำให้มีข้อจำกัดเนื่องจากการแข่งขันของน้ำ ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืช

ข้อเสนอแนะ

(1) บริเวณพื้นที่ลุ่มที่เป็นดินเหนียว ที่มีการระบายน้ำเลว และค่อนข้างเลว จำเป็นต้องแก้ไขปัญหาการแข่งขันของน้ำ โดยการยกทรงหรือขุดคูระบายน้ำ และปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดิน ให้โปร่งร่วนซุย เพื่อให้ดินมีการระบายน้ำดีขึ้น โดยการใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด หรือเศษเหลือของวัสดุทางการเกษตร เช่น แกลบ ฟางข้าว เป็นต้น

(2) ควรเพิ่มศักยภาพในการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เขตนี้ โดยเลือกปลูกพืชที่ให้ผลตอบแทนสูง หรือใช้วิธีการเกษตรแบบผสมผสาน โดยการปลูกไม้ยืนต้นที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตเพื่อใช้สอยได้ เช่น สะเดา จี๋เหล็ก กระถิน ก้ามปู ไม้ ฯลฯ ร่วมกับ พืชไร่ ไม้ผล และพืชผัก แต่ต้องกำหนดพื้นที่ปลูกให้เหมาะสมกับพืชแต่ละชนิด ควบคู่กับการมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตนี้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

6.1.3 เขตอุตสาหกรรม

6.1.3.1 เขตอุตสาหกรรม (หน่วยแผนที่ 10)

มีเนื้อที่ประมาณ 16 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ทั้งตำบล

6.1.4 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

6.1.4.1 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (หน่วยแผนที่ 11)

มีเนื้อที่ประมาณ 502 ไร่ หรือร้อยละ 0.87 ของพื้นที่ทั้งตำบล เป็นพื้นที่หมู่บ้าน ถนน สถานที่ราชการต่างๆ เช่น วัด โรงเรียน และสถานีนามัย

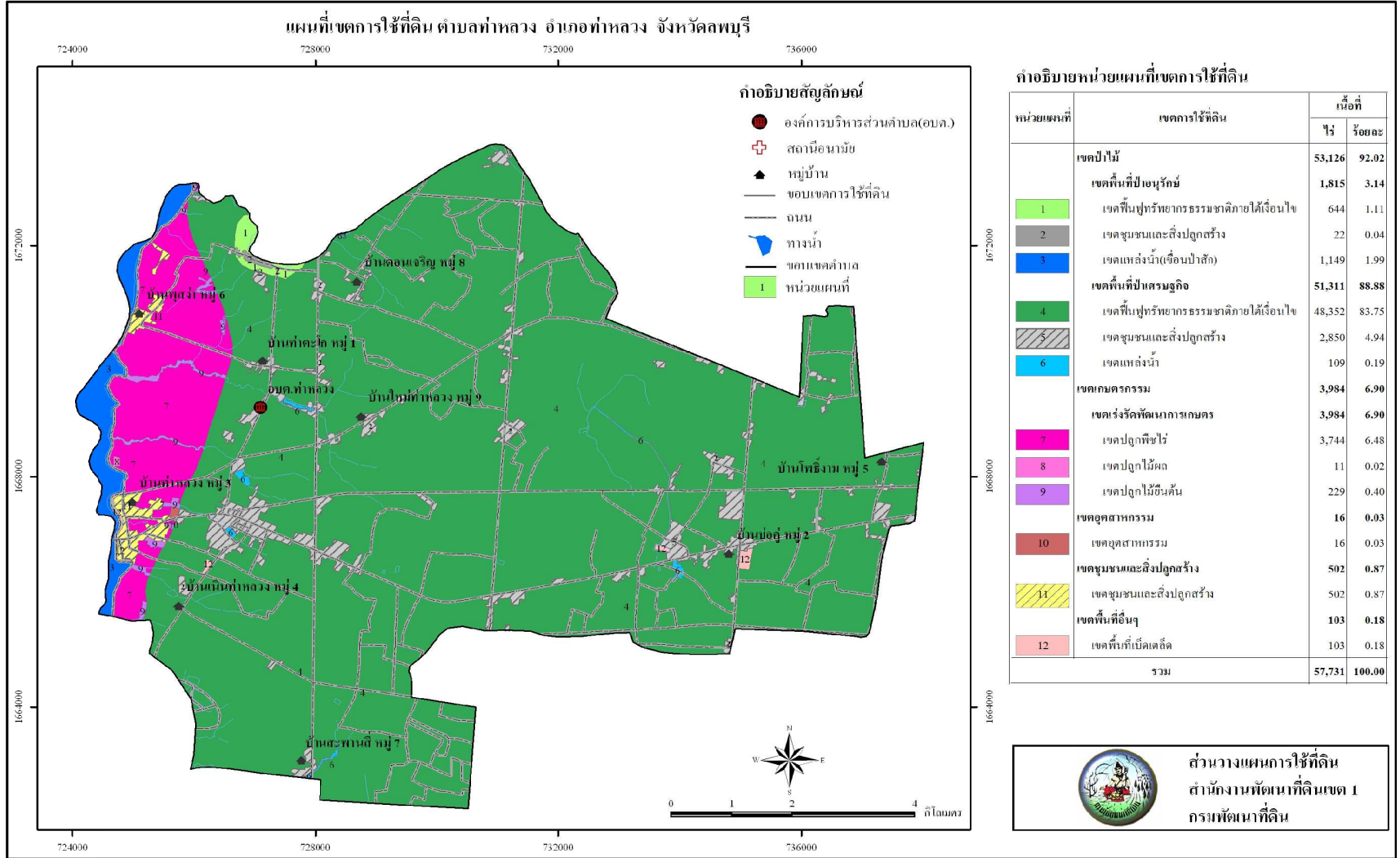
6.1.5 เขตพื้นที่อื่นๆ

6.1.5.1 เขตพื้นที่เบ็ดเตล็ด (หน่วยแผนที่ 12)

มีเนื้อที่ประมาณ 103 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของพื้นที่ทั้งตำบล

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

หน่วยแผนที่	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	เขตป่าไม้	53,126	92.02
	เขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์	1,815	3.14
1	เขตพื้นที่พุทธศาสนิกชนชาติภายใต้เงื่อนไข	644	1.11
2	เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	22	0.04
3	เขตแหล่งน้ำ (เขื่อนป่าสัก)	1,149	1.99
	เขตพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ	51,311	88.88
4	เขตพื้นที่พุทธศาสนิกชนชาติภายใต้เงื่อนไข	48,352	83.75
5	เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,850	4.94
6	เขตแหล่งน้ำ	109	0.19
	เขตเกษตรกรรม	3,984	6.90
	เขตเร่งรัดพัฒนาการเกษตร	3,984	6.90
7	เขตปลูกพืชไร่	3,744	6.48
8	เขตปลูกไม้ผล	11	0.02
9	เขตปลูกไม้ยืนต้น	229	0.40
	เขตอุตสาหกรรม	16	0.03
10	เขตอุตสาหกรรม	16	0.03
	เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	502	0.87
11	เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	502	0.87
	เขตพื้นที่อื่นๆ	103	0.18
12	เขตพื้นที่เบ็ดเตล็ด	103	0.18
	รวม	57,731	100.00

รูปที่ 6-1 แผนที่เขตการใช้ที่ดิน ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี